

VYSOKÁ ŠKOLA OBCHODNÍ A HOTELOVÁ

Studijní obor: Gastronomie, hotelnictví a cestovního ruchu

Hana ODEHNALOVÁ

PŘÍLEŽITOSTI A HROZBY VYUŽÍVÁNÍ PŘÍRODNÍHO A
KULTURNÍHO DĚDICTVÍ V CESTOVNÍM RUCHU

Opportunities and Threats of Using Natural and Cultural Heritage in Tourism

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Katarína Mrkvová, Ph.D.

Brno, rok 2017

VYSOKÁ ŠKOLA OBCHODNÍ A HOTELOVÁ

Ústav cestovního ruchu a hotelnictví

Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Hana Odehnalová

Osobní číslo: 12636009

Studijní program: GHT - Gastronomie, hotelnictví a turismus

Studijní obor: GHCR - Gastronomie, hotelnictví a cestovní ruch

TÉMA PRÁCE: PŘÍLEŽITOSTI A HROZBY VYUŽÍVÁNÍ PŘÍRODNÍHO A KULTURNÍHO DĚDICTVÍ V CESTOVNÍM RUCHU

TÉMA PRÁCE V AJ: OPPORTUNITIES AND THREATS OF USING NATURAL AND CULTURAL HERITAGE IN TOURISM

Cíl stanovený pro vypracování BP

1. Teoretická část BP: Přírodní a kulturní dědictví, památková péče, SWOT analýza.

2. Praktická část BP: Vybrat nejvýznamnější prvky přírodního a kulturního dědictví, charakterizovat je z hlediska jejich současného využití v rámci cestovního ruchu v kraji Olomouc.

Analytická část: Možnosti a hrozby využívání konkrétních prvků přírodního nebo kulturního dědictví, které se v kraji Olomouc využívají málo nebo které patří mezi ohrožené památky.

* Návrhová část: Pro konkrétní prvek přírodního nebo kulturního dědictví navrhnout jeho efektivnější využití.

Při zpracování BP vycházejte z pomůcky vydané VŠOH Brno.

Rozsah bakalářské práce bez příloh: 2 AA

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná i elektronická

Seznam doporučené literatury:

- [1] Vošahlík, A. a kol.:2007. Mezinárodní dokumenty ICOMOS o ochraně kulturního dědictví, Český národní komitét ICOMOS
- [2] Palatková, M., Zichová, J. 2011. Ekonomika turismu. Turismus České republiky. Grada Publishing, ISBN 978-80-247-3051-6
- [3] Kučová, V., 2000. Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO. Národní památkový ústav Praha, ISBN 978-80-87104-52-1

Další literatura dle doporučení vedoucí/ho bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Katarína Mrkvová, Ph.D.
Ústav cestovního ruchu a hotelnictví
podpis vedoucího BP:

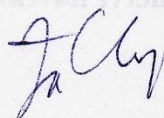
Datum zadání bakalářské práce: 2. května 2016

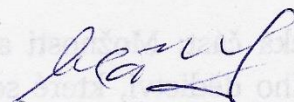
Termín odevzdání bakalářské práce: 13. dubna 2017

V Brně dne: 15. dubna 2016

VYSOKÁ ŠKOLA
OBCHODNÍ A HOTELOVÁ s.r.o.
Bosonožská 9, 625 00 Brno

Ing. Marek Záboj, Ph.D.
vedoucí Ústavu

Ing. Zdeněk Málek, Ph.D.
prorektor pro vzdělávací činnost

Jméno a příjmení autora:	Hana Odehnalová
Název bakalářské práce:	Příležitosti a hrozby využívání přírodního a kulturního dědictví v cestovním ruchu
Název bakalářské práce v AJ:	Opportunities and Threats of Using Natural and Cultural Heritage in Tourism
Studijní obor:	Gastronomie, hotelnictví a cestovní ruch
Vedoucí bakalářské práce:	Ing. Katarína Mrkvová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2017

Anotace: Bakalářská práce se zabývá možnostmi a hrozbami využívání přírodních i kulturních památek v cestovním ruchu, které se vyskytují v Olomouckém kraji. Zaměřuje se na nejvyužívanější a nejméně využívané prvky. Rozebírá historii, charakteristiku a turistické atraktivitu. Závěrem bakalářské práce je návrh efektivnějšího využití konkrétního přírodního nebo kulturního prvku.

Klíčová slova: Kulturní dědictví, přírodní dědictví, cestovní ruch, SWOT analýza, Olomoucký kraj, zámek Výšovice.

Annotation: The bachelor's thesis includes the opportunities and the threats of using natural and cultural sights in tourism in region of Olomouc. It focuses on the most used elements and it also spotlights the threatened ones. It analyzes historical, characteristical and touristical sights. In conclusion, the bachelor's thesis focuses on an effective and efficient use of a specific natural or cultural sights.

Keywords: Cultural Heritage, Natural Heritage, Tourism, SWOT Analysis, Region of Olomouc, Výšovice Castle.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci Příležitosti a hrozby využívání přírodního a kulturního dědictví v cestovním ruchu vypracovala samostatně pod vedením Ing. Kataríny Mrkvové, Ph.D. a uvedla jsem v ní všechny použité literární a jiné odborné zdroje v souladu s aktuálně platnými právními předpisy a vnitřními předpisy Vysoké školy obchodní a hotelové.

V Brně dne 13. 4. 2017

vlastnoruční podpis autora

Na tomto místě bych ráda poděkovala paní Ing. Kataríně Mrkvové, Ph.D. a paní Ing. Radce Šperkové, Ph.D. za cenné rady a informace, které významně dopomohly ke vzniku bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat starostovi obce Výšovice, panu Mgr. Haluzovi a všem jeho kolegům za pomoc při vlastním výzkumu. V neposlední řadě chci poděkovat rodině za podporu.

OBSAH

ÚVOD	10
I. TEORETICKÁ ČÁST	12
1 KULTURA	13
1.1 Kulturní dědictví	13
1.1.1 Národní kulturní památka	14
1.1.2 Kulturní památka	14
1.1.3 Rozdělení kulturního dědictví.....	15
1.1.4 Stav kulturní sféry.....	16
1.1.5 Význam kulturního dědictví	17
1.2 Přírodní dědictví	17
1.2.1 Národní přírodní památka	18
1.2.2 Přírodní památka.....	18
1.3 Péče o kulturní a přírodní dědictví.....	18
1.4 Organizace	20
2 CESTOVNÍ RUCH A KULTURA.....	22
2.1 Návštěvník	23
2.2 Financování památek	24
3 SWOT ANALÝZA.....	26
II. PRAKTICKÁ ČÁST	27
4 OLOMOUCKÝ KRAJ	28
4.1 Nejvýznamnější památky.....	29
4.1.1 Sloup Nejsvětější Trojice.....	30

4.1.2	Klášter Hradisko	30
4.1.3	Zámek Velké Losiny	31
4.1.4	Hrad Šternberk	32
4.1.5	Hrad Bouzov	32
4.1.6	Zámek Jánský Vrch	33
4.1.7	Arcidiecézní muzeum	33
4.1.8	Jeskyně Na Pomezí	34
4.2	Návštěvnost památek	35
4.3	Dotazníkové šetření	36
4.4	Ohrožené památky	44
4.5	Analytická část pro zámek Výšovice	45
4.5.1	Historie zámku Výšovice	45
4.5.2	Charakteristika zámku	46
4.5.3	Využití	46
4.5.4	Současný stav	47
4.5.5	Turistické zajímavosti do 15 km	47
4.5.6	SWOT analýza	47
5	NÁVRHOVÁ ČÁST PRO EFEKTIVNĚJŠÍ VYUŽITÍ ZÁMKU VÝŠOVICE	50
	ZÁVĚR	54
	POUŽITÉ ZDROJE	56
	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	60
	SEZNAM ZKRATEK	61
	PŘÍLOHY	62

ÚVOD

Dané téma Příležitosti a hrozby využívání přírodního a kulturního dědictví je velice zajímavé, jelikož kultura úzce souvisí s cestovním ruchem a cestovní ruch je v dnešní době nejrychleji se rozvíjející disciplína. V rámci šetření památek byla navštívena většina těchto míst Olomouckého kraje. V přílohách jsou i vlastní fotografie šetřených objektů. V rámci výzkumu byla uskutečněna návštěva nejvýznamnějších památek, ale i těch, které jsou ve špatném stavu a potřebují nutné opravy.

Cílem bakalářské práce bylo vybrat nejvýznamnější památky přírodního a kulturního dědictví Olomouckého kraje a charakterizovat je z hlediska jejich současného využití. Poté vybrat ty, které se v tomto kraji využívají málo nebo jsou ohrožené a konkrétní prvek analyzovat. V návrhové části bylo nutno stanovit opatření památky s cílem jejího efektivnějšího využití.

V České republice se vyskytuje řada památek, jak kulturních, tak přírodních. Nejvýznamnějšími jsou ty, které jsou zapsány do seznamu UNESCO nebo které mají status národní kulturní památky. V Olomouckém kraji je jedna památka UNESCO a národních kulturních památek celkem třináct.

Na druhé straně se ve světě vyskytují i takové památky, které se řadí k památkám ohroženým a prokazatelně chátrají. Je tedy nutno se zaměřit na jejich možnosti financování. Zkoumanou ohroženou kulturní památkou je zámek Výšovice. Ohrožených památek se v tomto kraji nachází dohromady šestnáct.

První polovina bakalářské práce se zaměřuje na zpracování teoretické části, ke které posloužila odborná literatura a internetové zdroje, jež se týkají kultury, přírodního a kulturního dědictví, cestovního ruchu a SWOT analýzy. Hlavním pramenem, ze kterých bylo čerpáno, jsou dokumenty ICOMOS, ale také další různé publikace, které jsou uvedeny v seznamu literatury. Teoretická část je tedy členěna na tři kapitoly, a to na kulturu, cestovní ruch a SWOT analýzu. V první řadě byly vymezeny základní pojmy, co se týče kultury, kulturního dědictví, přírodního dědictví, cestovního ruchu, památkové péče a dále také pojmy, které souvisejí s financováním památek a analýzou SWOT.

Dalším krokem je praktická část, ve které byla v první řadě charakteristika Olomouckého kraje, využití nejvýznamnějších památek, ekonomický a sociální přínos památek a návštěvnost.

V této části byl proveden vlastní výzkum – dotazníkové šetření s názvem: Využívání kulturního a přírodního dědictví. Respondenti byli osloveni pomocí sociálních sítí, ale hlavně

pomocí dotazníků v tištěné formě. Průzkumem bylo zjištěno povědomí uvedených památek, jejich návštěvnost, oblíbenost a současný stav.

Analytická část byla zaměřena na prvky využívané jen málo nebo na prvky ohrožené se zaměřením na SWOT analýzu. Použitou metodou v této části byl také brainstorming – skupinová technika s cílem generování co nejvíce nápadů na dané téma.

Návrhová část se týká opatření k větší efektivnosti zámku Výšovice tak, aby byl zámek do budoucna co nejvíce využíván.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KULTURA

„Kultura je to, co způsobilo, že člověk je něčím víc než náhodnou hříčkou přírody.“

André Malraux

Pojem kultura pochází z latinského slova colo, colere ve smyslu vzdělávat, obdělávat, pěstovat, ošetřovat, kultivovat, mít něco, někoho v úctě. [1]

Má více významů a bývá tak definováno v mnoha souvislostech. Tento pojem je často rozdělován do čtyř skupin, a to podle jejich významu. První význam je označován jako „kultura pozemku“ a zahrnuje péči o půdu, pěstování rostlin a chov stád. V katastru nemovitostí, regionální politiky i jako odborný termín v rámci ekonomie zemědělství se využívá do dnešní doby. Další význam se vztahuje k pojmu „socializace“, tedy ke vzdělání a výchově člověka a jeho začlenění do společnosti. Třetí význam se spojuje s kvalitou mezilidských vztahů a poslední souvisí s kulturou duchovní, náboženskou a s jinými druhy ideologií. [2]

Kulturu lze tedy souhrnně vymezit jako splynutí víry, hodnot, přístupů, zvyků, tradic a způsobů chování a jednání lidí. O kultuře se učíme v průběhu svého života z nejrůznějších zdrojů. Jde o příslušnost k rodině, národnosti, etnické skupině, náboženství, vzdělání, povolání a sociální třídě.

Pro spotřební chování jednotlivců mají význam tzv. instituce kulturního učení:

Rodina – poskytuje obsáhlý soubor praktických poznatků a norem.

Škola – představuje formální učení o kultuře v rámci pedagogického a výchovného procesu.

Církev – vystupuje jako instituce kulturního učení v širším pojetí víry v něco nebo někoho.

Média – prostředek učení prostřednictvím reklamy a PR aktivit. [3]

1.1 Kulturní dědictví

Pro účely této Úmluvy budou za „kulturní dědictví“ považovány:

- památníky: architektonická díla, díla monumentálního sochařství a malířství, prvky či struktury archeologické povahy, nápisy, jeskynní obydlí a kombinace prvků, jež mají výjimečnou světovou hodnotu z hlediska dějin, umění či vědy;
- skupiny budov: skupiny oddělených či spojených budov, které mají z důvodu své architektury, stejnorodosti či umístění v krajině výjimečnou světovou hodnotu z hlediska dějin, umění či vědy;

- lokality: výtvořiny člověka či kombinovaná díla přírody a člověka a oblasti zahrnující místa archeologických nálezů mající výjimečnou světovou hodnotu z dějinného, estetického, etnologického či antropologického hlediska. [4]

Za kulturní dědictví jsou podle Rady Evropy označeny: „*hodnoty, které vytvořil člověk jak v oblasti duchovní, tak hmotné*“. Tyto hodnoty, tedy kulturní dědictví, vznikaly tak, že každá dřívější generace přejala vědomosti a zvyky od předešlých generací a svěřila je dalším generacím. Toto je základem kulturních tradic. Hodnoty by měly mít specifický charakter, a to díky geografickým a historickým podmínkám. [1]

1.1.1 Národní kulturní památka

Národních kulturních památek se v současnosti v České republice vyskytuje mnoho. Existují ve formě kulturních movitých i nemovitých statků jako nenahraditelné památky. Tyto památky by měly mít mimořádný historický význam nebo hodnotu, ze všech dob a všech oborů. [2]

„*Národní kulturní památky jsou: kulturní památky, které tvoří nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa, prohlašuje vláda České republiky nařízením za národní kulturní památky a stanoví podmínky jejich ochrany*“. [5, § 4]

1.1.2 Kulturní památka

V odborné literatuře se odborný výraz – památka ustálil v 19. století. Vystřídal mnoho názvů jako například starožitnosti nebo archeologické památky. Významný představitel oboru památkové péče Zdeněk Wirth v roce 1926, charakterizoval památku jako: „*významný předmět připomínající minulost bez ohledu na to, zda dalekou či blízkou, zda minulost člověka nebo přírody*“. Pojem kulturní památka je definován zákonem o státní památkové péči v zákoně č. 20/1987 odstavec 2. [6]

„*Za kulturní památky podle tohoto zákona prohlašuje ministerstvo kultury České republiky: nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory,*

a) *kteřé jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické,*

b) *kteřé mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem*“. [5, § 2]

1.1.3 Rozdělení kulturního dědictví

Kulturní dědictví se dělí na:

- Nehmotné duchovní: tance, zvyky, pořekadla, písně.
- Hmotné: movité (plastika, malba, umělecké řemeslo, pokrmy)
 nemovité (architektura). [1]

Památky se dále dělí podle:

- Uměleckých slohů: pravěké, románské, gotické, renesanční, barokní, klasicistní, empírové, romantické, historizující, secesní.
- Místa vzniku: orientální, severské.
- Druhů: architektonické, sochy, kašny a drobná kamenická a kovová díla, lidová architektura, technické památky, památky historické, kulturně historické a vojenské, historické zahrady a parky.

Rozdělení podle druhů:

1. Sochy, sousoší, kašny a drobná kamenná a kovová díla. Ve městech se sochy, kašny a zejména sloupy a sousoší na náměstích uplatňují jako urbanistický prvek příznivě ovlivňující skladbu městské zástavby a působivost prostorů ulic a náměstí.

2. Architektonické památky – patří mezi nejpočetnější skupinu. Patří sem památky profánní (stavby a předměty světské), zahrnující hrady, zámky, tvrze, paláce, městská opevnění a podobné civilní stavby či movité předměty a zařízení a památky sakrální (stavby a předměty církevní), kam náleží kostely, kláštery a ostatní stavby. [7]

3. Archeologické památky – představují zpravidla zasypané nebo jiným způsobem chráněné základy budov, svatyň, odpadních jam, zásobnic, pohřebišť a mohyl.

4. Lidová architektura – venkovská obydlí, výška a funkční členění domů, tvar a velikost oken včetně výzdoby, ale také chráněné rezervace v podobě památkové rezervace, vesnické památkové zóny i skanzeny.

5. Technické památky – různé objekty, které mají hodnotu technologickou a historickou. Technickými památkami jsou například zařízení mlýnic, kováren, doly, podzemní šachty, vodárny a studny.

6. Historické zahrady a parky – jde o často plošné rozsáhlé útvary, které se nacházejí v blízkosti historických objektů nebo ve městech a jsou z velké části zachovány až dodnes. [2]

1.1.4 Stav kulturní sféry

Kesner [8, s. 175] charakterizuje současný stav v České republice těmito pozitivy a negativy:

Pozitiva:

- Bohaté kulturní a historické dědictví, ztělesněné především ve velkém množství památek integrovaných do kulturní krajiny.
- Hustá síť muzeí a sbírkových institucí s bohatými sbírkami.
- Tvůrčí potenciál a dlouhá tradice v mnoha oborech umělecké činnosti a kulturní produkce.
- Kvalita lidských zdrojů, odborný potenciál i vysoká osobní angažovanost mnoha pracovníků.
- Rozvinutá infrastruktura kulturního průmyslu.
- Rostoucí základna schopných organizátorů kulturních akcí.
- Probouzející se zájem o kulturně-historické dědictví, aktivity jednotlivců, spolků i občanských sdružení.

Negativa:

- Celkový nedobrá stav kulturního dědictví.
- Jednostranné využívání omezeného okruhu kulturních zdrojů, někdy na hranici jejich fyzické kapacity.
- Teritoriální nerovnováha ve využívání kulturně-historického dědictví, koncentrace turistů do Prahy a několika dalších míst.
- Nedostatečný rozvoj jiných typů kulturních destinací.
- Nevyužitý potenciál řady kulturních zdrojů, především z důvodu chronického podinvestování, nedostatku rozvojových prostředků, nekvalitního managementu a nevhodného či chybějícího marketingu.
- Zanedbaná infrastruktura, úroveň služeb neodpovídá mezinárodnímu standardu.
- Převaha kvantity nad kvalitou.
- Nedostatečná spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem.
- Nedostatečná nebo nevhodná marketingová a reklamní podpora.
- Převažující stereotypy myšlení a jednání pracovníků v kultuře.
- Nevhodné legislativní prostředí, bránící racionálnějšímu řízení kulturních organizací.

- Mizení umělecké a estetické výchovy ve vzdělávacích programech základních a středních škol.
- Minimální podíl financování kultury.
- Nezájem nebo neschopnost politických elit zdůraznit společenskou roli kultury a její ekonomický přínos.

1.1.5 Význam kulturního dědictví

Jedním z předpokladů rozvoje cestovního ruchu a zájmu ze strany turistů o určité destinace a regiony je zachovalost a dostatek kulturních památek. Z hlediska nabídky cestovního ruchu jsou velmi významná muzea a galerie. Kulturní význam některých měst znásobují divadelní, operní představení a koncerty, hudební a jiné kulturní akce. Kulturní památky určené pro veřejnost, převážně hrady a zámky, památkově chráněná území a historická města, patří k hlavním a trvalým cílům mezinárodního cestovního ruchu. [3]

Kulturní dědictví má řadu významů:

- Význam historický, vzdělávací – kulturní památky odkazují na minulost, historii a vývoj kultury.
- Význam společenský – kultura a kulturní dědictví hraje významnou úlohu v našem životě.
- Význam kultivační – kulturní dědictví přispívá k osobnostnímu rozvoji člověka.
- Význam identifikační – určuje specifický ráz jednotlivých prostředí a tím i národní identitu.
- Význam ekonomický – kulturní dědictví je zdrojem příjmů.
- Význam reprezentativní – prokazuje přínos dané společnosti (např. v podobě marketingového využití či tvorby pracovních míst), kdy reprezentuje její prostředí a dostává zpětnou vazbu v podobě respektu a porozumění.
- Význam integrační – pomáhá lidem začlenit se do společnosti. [9]

1.2 Přírodní dědictví

„Pro účely této Úmluvy budou za „přírodní dědictví“ považovány:

- *přírodní jevy tvořené fyzickými a biologickými útvary nebo skupinami takovýchto útvarů, jež mají výjimečnou světovou hodnotu z estetického či vědeckého hlediska;*
- *geologické a fyziografické útvary a přesně vymezené oblasti, které tvoří místo přirozeného výskytu ohrožených druhů zvířat a rostlin výjimečné světové hodnoty*

z hlediska vědy či péče o zachování přírody;

- *přírodní lokality či přesně vymezené přírodní oblasti světové hodnoty z hlediska vědy, péče o zachování přírody nebo přírodní krásy“.* [10, s. 82]

1.2.1 Národní přírodní památka

„Národní přírodní památkou je přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště nerostů nebo vzácných či ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s národním nebo mezinárodním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk, může orgán ochrany přírody vyhlásit za národní přírodní památku; stanoví přitom také její bližší ochranné podmínky“. [11, § 35]

1.2.2 Přírodní památka

„Přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště vzácných nerostů nebo ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s regionálním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk, může orgán ochrany přírody vyhlásit za přírodní památku; stanoví přitom také její bližší ochranné podmínky“. [11, § 36]

1.3 Péče o kulturní a přírodní dědictví

Památkovou péčí lze definovat jako souhrn činností a opatření, které směřují k zajištění památek, k jejich obnově, ochraně a využívání památkového fondu. [6]

Památkový fond je chráněná část kulturního i část přírodního dědictví, která je trvalým potenciálem pro poznání, hodnocení, určování a výzkum těch složek kulturního dědictví, jež vykazují historické, umělecké a kulturní hodnoty. Fenomén památek a historického prostředí posiluje vědomí národní identity a zároveň stále více nabývá mezinárodní rozměr. Představuje významný mezinárodní spojovací článek při dorozumívání mezi národy a při vytváření evropské kulturní a hospodářské politiky. [3]

Památkový fond zahrnuje movité památky a jejich soubory, nemovité památky, památkově chráněná území a nemovité a movité věci. [12]

Proč pečovat?

Místa s kulturním významem obohacují lidské životy a často poskytují hluboký a inspirující smysl spojení s obcemi a krajinou, minulostí a zážitky. Jedná se o historické záznamy, které jsou důležité jako hmotný výraz australské identity a zkušenosti. Místa

s kulturním významem odrážejí rozmanitost našich společenství, říkají nám, kdo vlastně jsme a jaká byla minulost, která nás i australskou krajinu zformovala. Tato místa jsou nenahraditelná a cenná. Místa s kulturním významem musí být zachována pro současnou a budoucí generaci. Charta z Burry prosazuje obezřetný přístup ke změně: provádějte nejnutnější opatření pro zajištění péče o místo a jeho využitelnost, avšak jinak jej měňte co možná nejméně, tak aby byl zachován jeho kulturní význam. [13]

Památková péče bývá často označována jako „státní památková péče“, což znamená, že je to právě stát, který by měl mít zájem o zachování památkového fondu. Někteří nerespektují nastavená pravidla v této oblasti a z tohoto důvodu může dojít i do budoucna k tzv. dvoukolejně památkové péči. Někteří majitelé památek chtějí památku přetvořit k obrazu svému. V tento moment je nutné přímo definovat památkové hodnoty stavby a s investorem vytvořit kompromis.

Památkář by měl umět vysvětlit, v čem spočívají památkové hodnoty stavby památky, co by se na památce mělo zachovat, co by měl v každém případě prezentovat a na co by měl být pyšný.

Zásadním rozhodnutím do budoucna je nastavení správného využití památky. Památkář by toto měl zvládat, jelikož je to jeden z hlavních úkolů, aby památka zůstala zachována a nedošlo k nevyužití v důsledku špatného rozhodnutí. [14]

První zákon byl přijat v roce 1958 (č.22/1958 Sb.) o kulturních památkách. V roce 1987 byl přijat nový zákon č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči. V současnosti je v České republice evidováno a chráněno cca 40 000 nemovitých kulturních památek a cca 840 000 movitých památek. Muzea a galerie vedou samostatnou evidenci movitých kulturních památek. V České republice se také nachází cca 113 památkových rezervací, 390 památkových zón různého druhu a územního rozsahu, které prohlašuje ministerstvo kultury. [6]

Max Dvořák, ve svém základním díle Katechismus památkové péče [15, s. 195] charakterizoval 3 základní funkce oboru památkové péče:

- chránit památky
- uchovávat památky
- prezentovat je veřejnosti

1.4 Organizace

1. Mezinárodní organizace

UNESCO – Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)

Byla založena v roce 1945. Je to mezivládní organizace OSN zabývající se činností v pěti programových oblastech: vzdělání, přírodní vědy, sociální a humanitní vědy, kultura, komunikace a informace. Její ústava má tři orgány: Generální konference, Výkonná rada a Sekretariát. Nejvyšším orgánem je Generální konference. Skládá se ze zástupců všech členských zemí. Stanovuje programy a rozpočet UNESCO, volí členy výkonného výboru a přijímá mezinárodní úmluvy. Výkonná rada je tvořena padesáti osmi členy a zajišťuje celkové vedení UNESCO. Sekretariát je výkonnou a servisní složkou organizace, která je tvořena generálním ředitelem nebo ředitelkou a zaměstnanci.

Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví vstoupila v platnost v roce 1975. Její součástí jsou ustanovení, která kladou smluvním státům povinnost zabezpečit ochranu zachování a předání dědictví dalším generacím. V roce 2003 v Paříži byla přijata Úmluva o zachování nemateriálního dědictví. Nemateriálním dědictvím se rozumí znázornění, vyjádření a znalosti. Je předáváno z generace na generaci a neustále přetvářeno. [16]

Seznam UNESCO je obecně uznávaným turistickým průvodcem. Památky, které jsou zapsané do seznamu, jsou nejatraktivnějšími turistickými cíli. Přesto je ale řada památek, které do seznamu zapsány nejsou, ale v každém případě by si to zasloužily.

Česká republika do organizace UNESCO patří od roku 1990 a patří k zemím, které mají největší koncentraci chráněných památek. [17]

Na území České republiky se nachází 12 památek, které jsou zapsány do seznamu světového dědictví UNESCO. Praha (historické jádro) – zápis v r. 1992, Český Krumlov – zápis v r. 1992, Telč – zápis v r. 1992, kostel sv. Jana Nepomuckého ve Žďáru nad Sázavou – zápis v r. 1994, Kutná Hora – zápis v r. 1995, Lednicko-valtický areál – zápis v r. 1996, Holašovice – zápis v r. 1998, Kroměříž (zámek a zahrady) – zápis v r. 1998, Litomyšl (zámecký areál) – zápis v r. 1999, Olomouc (sloup Nejsvětější Trojice) – zápis v r. 2000, vila Tugendhat v Brně – zápis v r. 2001, Třebíč (židovské ghetto) – zápis v r. 2003. [18]

ICOMOS – Mezinárodní rada pro památky a sídla (The International Council on Monuments and Sites)

ICOMOS je mezinárodní organizace, která sídlí v Paříži. Byla založena v roce 1965. Její úlohou je podporovat uplatňování obecné teorie, metodologie a vědeckých postupů v rámci zachování architektonického a archeologického dědictví. ICOMOS je sdružením odborníků

z nejrůznějších oblastí památkové péče a zahrnuje přibližně 9 500 členů z celého světa, a to jednotlivců, společností nebo institucí. Všichni členové jsou specialisty v některém z oborů spojených s péčí o kulturní dědictví – architektura, archeologie, urbanismus, management kulturního dědictví, dějiny umění a archivy. Organizace pracuje na základě činnosti národních sekcí, které nyní existují ve více než 120 zemích celého světa. Kromě práce na národní úrovni probíhá průběžná činnost členů ICOMOS prostřednictvím mezinárodních odborných výborů. [19]

Posláním ICOMOS je napomáhat záchraně a zajišťovat obnovu a zhodnocení privilegované části lidského kulturního dědictví, představovaného památkami a sídly. [10]

ICCROM – Mezinárodní centrum pro studium ochrany a restaurování kulturních statků (International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property)

Organizace sídlí v Římě. Centrum bylo založeno v roce 1958. Je jedinou organizací, která působí celosvětově za účelem prosazovat a zachovat všechny typy materiálního kulturního dědictví, hmotného i nehmotného.

Jeho posláním je naplnit pět hlavních oblastí: školení, spolupráce, informace, veřejná podpora a výzkum. [16]

IUCN – Světová unie pro ochranu přírody (The World Conservation Union)

IUCN je nejvýznamnější a největší mezinárodní organizací pro ochranu přírody. Byla založena již v roce 1948 a sdružuje národní vlády, nevládní organizace a vědce. Sídlo IUCN se nachází ve městě Gland ve Švýcarsku.

Hlavním posláním IUCN je ovlivňovat, povzbuzovat a podporovat nejrůznější subjekty na celém světě k ochraně celistvosti a rozmanitosti přírody a zajistit spravedlivé a udržitelné využívání přírodních zdrojů. V rámci Úmluvy o ochraně světového dědictví experti IUCN posuzují návrhy na zápis přírodních statků do seznamu světového dědictví, účastní se expertních misí do lokalit, pro které je potřebné připravit podkladovou zprávu. K jednání Výboru k některému tématu sestavují na základě požadavků Výboru tematické studie. [19]

2. Profesionální organizace v České republice

AMG – Asociace muzeí a galerií České republiky

Je profesním, neziskovým sdružením českých sbírkových institucí a osob působících v oboru. Byla založena v r. 1990. Nejvyšším orgánem je Sněm scházející se v tříletých intervalech.

Zaměřuje se na propagaci muzeí a galerií, pořádání konferencí a seminářů a vzdělávání muzejních pracovníků. [20]

2 CESTOVNÍ RUCH A KULTURA

Definice ohledně cestovního ruchu nalezneme v literatuře velké množství. Světová organizace WTO definuje cestovní ruch jako „činnost osoby, která cestuje na přechodnou dobu do místa mimo své bydliště, a to na dobu kratší než jeden rok u mezinárodního cestovního ruchu a kratší než šest měsíců u domácího cestovního ruchu, za účelem jiným, než je vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě“.

Z pohledu role památek v cestovním ruchu je praktické rozlišovat mezi tuzemským a zahraničním cestovním ruchem, mezi organizovanými skupinami (cestovní kanceláře, tour-operátoři) a individuálními turisty. Možné je také upravit služby jinak pro jednodenní návštěvníky a pro návštěvníky s větším počtem přenocování.

Nejrozšířenějším typem cestovního ruchu v České republice i na Slovensku je rekreační cestovní ruch. Památky nejsou pro tento typ přímo primárním vyhledávaným cílem, mohou se však stát vhodným doplňkem jiných aktivit, například cyklistických výletů. [21]

Zvláštní formou cestovního ruchu je kulturní cestovní ruch. Společným znakem je poznávání jiných kultur, zvyků, tradic, způsobu života, náboženství atd. Vyžaduje speciální podmínky a odlišuje se od jiných forem cestovního ruchu především motivací jeho účastníků. Zahrnuje studijní, vzdělávací, archeologické, umělecké, hudební, literární, divadelní, operní zájezdy na různé festivaly, přehlídky kulturních statků a účast na kulturních akcích.

Kulturní cestovní ruch je dělen na primární a sekundární. Hlavním cílem primárního cestovního ruchu je návštěva kulturní akce. V sekundárním kulturním ruchu jsou kulturní postavení anebo zařízení až na druhém nebo třetím místě z hlediska cíle účasti na cestovním ruchu.

Vztah kultury a cestovního ruchu je problematický, tak jako vztah přírody a cestovního ruchu. Dochází k poškozování památek masami turistů. Tato skutečnost vyplývá i z toho, že mnohé kulturní statky nejsou hmotné, ale duchovní, např. jazyky, zvyky, písně a lidové tance. Proto poškozování nebo zničení duchovních kulturních statků prostřednictvím cestovního ruchu probíhá nenápadněji a pomaleji než narušení přírody. Následky narušení jsou ale pro dané společenství také drastické jako pro přírodní prostředí. [22]

Nabídka v cestovním ruchu

Předmětem nabídky jsou objekty turismu, které jsou ve formě představované souhrnem zboží a služeb a dalších užitečných efektů využívajících atraktivit a vybavenosti, které prodávající chtějí na trhu turismu realizovat v určitém čase, místě a za konkrétní cenu.

Nabídka turismu je obvykle prezentována jako souhrn atraktivit a vybavenost cílových míst. [23]

Poptávka v cestovním ruchu

„Poptávku v cestovním ruchu chápeme jako projev potřeb účastníka cestovního ruchu podložený koupěschopností. Charakter a rozsah poptávky je v rozhodující míře podmíněn charakterem, rozsahem a strukturou potřeb, které je možno účastník na cestovním ruchu uspokojit a které se v poptávce odrážejí“. [24, s. 60]

2.1 Návštěvník

Mnoho kulturních organizací se věnuje různým výzkumům. Tyto výzkumy jim poskytují informace o tom, kdo jsou jejich návštěvníci. Důležitá je komunikace se svými zákazníky, informovanost o své nabídce a v neposlední řadě získávání informací o jejich potřebách, aby jim mohly připravit nabídku, která jim bude vyhovovat. Prostřednictvím uspokojování potřeb návštěvníků dosahuje firma zisků, a to jak finančních, v podobě tržeb, tak zprostředkovaně jako dotace, dary a sponzorské příspěvky.

Muzea, galerie i správci památek musí v dnešní době dbát na rozvoj návštěvníků, což ale neznamená, že by muzea měla zanedbávat své ostatní historicky dané funkce (sbírání, uchovávání, zkoumání). [25]

Překážky návštěvnosti

Ze studie prováděných v různých zemích vyplývají podle Kesnera [8, s. 104-110] dvě skupiny překážek návštěvnosti:

1. Praktické překážky

Dostupnost – česká muzea a památky dělají v posledních letech viditelné pokroky ve zpřístupňování muzeí a památek tělesně postiženým občanům zřizováním bezbariérových vstupů, výtahů pro vozíčkáře, nebo speciálních expozic pro nevidomé.

Informovanost – informovanost o nabídce kulturních organizací musí být k dispozici neustále, neboť uživatel ji bude potřebovat jen krátce předtím, než mu vznikne volný čas. Bariérou může být rovněž nedostatečná nebo neúplná informace o kulturní památce.

Cena – v ČR se muzea a památky snaží zvýšit zájem především domácích návštěvníků různými formami slev. Přesto výše vstupného může některé potenciální návštěvníky odrazovat. Je také třeba vzít v úvahu, že náklady návštěvy nejsou dány pouze cenou

vstupného, ale že je třeba k nim připočítat náklady na dopravu a stravování, v mnoha případech i na ubytování.

Nedostatek času – hodně potenciálních návštěvníků uvádí jako hlavní důvod své neúčasti na kulturních aktivitách nedostatek času. Řada kulturních organizací se snaží na tuto skutečnost reagovat např. rozšířením otevírací doby, zkrácením polední pauzy apod. Zkušenosti však ukazují, že toto opatření se setkává s minimálním ohlasem veřejnosti.

2. Psychologicko-kulturní překážky

Negativní vnímání image destinace a její nabídky

Jedná se o vnímání konkrétní kulturní destinace. Její vnímání si vytvoříme na základě všech informací, poznatků a dojmů o dané destinaci.

Kulturní kompetence návštěvníka

Pojem kompetence se vztahuje především ke schopnosti vnímat a prožívat nabízený kulturní produkt: díla, exponáty v muzeích, architekturu památkového objektu, ale také různé doplňkové programy či aktivity.

2.2 Financování památek

Financování kulturních památek lze rozdělit do dvou skupin. První skupinou je financování projektů jejich vlastníky a druhou skupinou je financování projektů vědecko-výzkumnými institucemi.

Údržba a obnova je pro vlastníky velmi nákladná a zároveň dána zákonem, dle kterého je zájem péče a zachování památky v zájmu nejen vlastníka, ale i celé společnosti. V ideálním případě by si památka měla na svoji údržbu i obnovu vydělat sama – a to svým provozem. [26]

Výše příjmů spojených s vlastním provozem závisí především na kvalitním marketingovém projektu, velikosti, dostupnosti, lokalitě, stavu, možnosti využití a známosti památky. [27]

Financování obnovy a údržby a provozu památek je založeno na vícezdrojovém principu. Nepřímá forma financování představuje daňová zvýhodnění majitelů památek např.: osvobození nemovitých kulturních památek od daně z nemovitosti po dobu osmi let následujících od vydání stavebního povolení na stavební úpravy prováděné vlastníkem. Přímá forma představuje spolufinancování ze státního rozpočtu, týkající se pouze památek, které mají status kulturních památek.

Vlastníci památek mohou využít řadu dotačních programů Ministerstva kultury: Havarijní program, Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových

zón, Program záchrany architektonického dědictví, Program péče o vesnické rezervace a zóny a krajinné vesnické zóny apod. Dle způsobů využití lze využít i dalších ministerstev např.: Dotační tituly místních samospráv a Program rozvoje venkova Ministerstva zemědělství.

Mezi další možnosti financování obnovy lze zařadit i příspěvky domácích a zahraničních nadací a fondů a neziskové organizace. Celorepublikové organizace jsou např.: Open Society Fund, Nadace Via a mezinárodní např.: World Monument Fund nebo Europa Nostra. [26]

3 SWOT ANALÝZA

SWOT analýza je nástrojem, který je vhodný pro systematické roztřídění výstupů. Analýza je také vhodným nástrojem pro zpracování souhrnné analýzy a je zaměřená na identifikaci silných a slabých stránek, příležitosti a hrozeb. Lze ji využít i k sumarizaci závěrů strategické analýzy. Jednotlivé závěry analýzy jsou tříděny na vnitřní slabé a silné stránky a na vnější příležitosti a hrozby.

Při zpracování SWOT analýzy by měly být dodržovány zásady. Analýza by měla:

1. být objektivní, tedy objektivně odrážet vlastnosti zkoumaného objektu. Proto je vhodné analýzu předložit expertům. Dalším způsobem je využití brainstormingu – skupinové diskuze, kdy je požadavek objektivní analýzy splněn automaticky,
2. být zpracována s ohledem na účel, pro nějž je zpracovávána,
3. být důvěryhodná, pracovat s důvěryhodnými a prověřenými fakty,
4. obsahovat pouze ta fakta, která se týkají analyzované oblasti,
5. být zaměřena na podstatná fakta a jevy. [28]

SWOT analýza umožňuje komplexně vyhodnotit fungování firmy, najít problémy i nové možnosti růstu. Lze ji aplikovat nejen na podnik, ale i na celé národní hospodářství. [29]

Mezi typické faktory ovlivňující příležitosti a hrozby podniku se uvádí míra státní regulace, počet a velikost konkurujících podniků, hrozba substitučních výrobků. Silné a slabé stránky jsou především v oblastech finanční síly organizace, výrobní politiky, organizace podniku, image podniku nebo výrobku.

Je nutné pro každý ze čtyř komponent SWOT analýzy identifikovat relevantní faktory. Tyto faktory nemusí být nebo nejsou pro firmu stejně podstatné, je vhodné jednotlivým faktorům přiřadit váhy podle jejich důležitosti. Je také nutné si uvědomit, že vnější i vnitřní prostředí podniku se časem mění, a tak je nutné SWOT analýzu v pravidelných intervalech upřesňovat tak, aby z ní vzniklá strategie byla co nejúspěšnější. [30]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 OLOMOUCKÝ KRAJ

Olomoucký kraj leží ve střední a severozápadní části Moravy a na severozápadě Českého Slezska. Tvoří jej dva turistické regiony: Střední Morava a Jeseníky. Svou rozmanitostí a bohatou nabídkou využití volného času dokáže uspokojit i toho nejnáročnějšího návštěvníka. Olomoucký kraj je vymezený územím okresů Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk. Ze severu k jihu jím protéká řeka Morava, která se vlévá do Dunaje a ten její vody odvádí do Černého moře. Okrajové části na severu a severovýchodu odvodňuje řeka Odra do Baltského moře.

Střední Morava ční v oblasti památek nad většinou turistických míst České republiky. Centrum kraje tvoří město Olomouc – druhá největší památková rezervace naší republiky. Nachází se zde sloup Nejsvětější Trojice, památka zapsaná do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Bohatost památek doplňuje osobitý ráz národopisné Hané. Pravidelně se zde konají společenské akce, které návštěvníkům umožňují seznámit se s kulturními a folklorními tradicemi.

Druhým regionem je region Jeseníky, který je významný z hlediska aktivního odpočinku. Je to velmi atraktivní oblast, která má ideální podmínky pro celoroční dovolenou a je vhodným místem pro milovníky historických a přírodních památek, zimních sportů i cykloturistiky. Celá oblast je protkaná turistickými trasami. Zdejší krásná příroda nabízí unikáty: rašeliniště na Rejvízu nebo rezervaci Šerák. [31]

Geograficky je kraj členěn na severní hornatou část s pohořím Jeseníky s nejvyšší horou Praděd (1491 m n. m.). Jižní část kraje je tvořena rovinatou Hanou. Územím kraje protéká řeka Morava. Olomoucký kraj nabízí velké množství přírodních zajímavostí. Turisty je hojně navštěvovaná Chráněná krajinná oblast Jeseníky s nejrozsáhlejším moravským rašeliništěm Rejvíz, s pětáctýřicetimetrovým Vysokým vodopádem, vodní nádrží a elektrárnou Dlouhé Stráně na vrcholu kopce a dalšími přírodními krásami. Zajímavé jsou i lužní lesy v Chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví s mnohými ohroženými druhy rostlin i živočichů. V Olomouckém kraji leží i řada jeskyní.

K 31. 12. 2015 měl Olomoucký kraj celkem 634 718 obyvatel. Počtem obyvatel na 1 km² (120,5) je kraj blízko průměrné hustotě zalidnění za celou ČR (133,8 osob na km²). Nejmenší hustotu obyvatel má okres Jeseník (54,6 osob na km²) a Šumperk (92,7 osob na km²).

Z ekonomického hlediska je Olomoucký kraj oblastí průmyslovou s rozvinutými službami. Ekonomika hanáckých okresů je více stabilní a dostatečně rozmanitá. Okres Jeseník a severní část okresu Šumperk patří kvůli své poloze, dopravní dostupnosti i narušením sociálního

a hospodářského života po druhé světové válce (vysídlení německého obyvatelstva) k ekonomicky slabším regionům.

Dopravní dostupnost kraje zajišťuje 603 km železničních tratí a 3 569 km silnic, z nichž je 127 km dálnic. Olomouc a nedaleký Přerov jsou významnými železničními uzly. Hustá železniční síť je vedena rovnoměrně celým územím kraje. Silniční síť je hustější v jižní rovinaté části kraje. V blízkosti Olomouce se nachází letiště pro malá dopravní letadla, které získalo status mezinárodního letiště.

Ekonomika regionu je zaměřena na tradiční zemědělství, zpracovatelský průmysl a služby. Předpokladem pro další rozvoj regionu je strategicky výhodná poloha, dopravní dostupnost, rozvinutá infrastruktura, dostatek kvalifikovaných pracovních sil i vstup zahraničních investorů. Díky realizacím dlouhodobých strategických plánů se ekonomická situace v Olomouckém kraji postupně zlepšuje a vzestupná tendence má pokračovat i v následujících letech. [32]

4.1 Nejvýznamnější památky

Na území Olomouckého kraje se vyskytuje velké množství historických staveb. Asi 2 400 těchto staveb a děl je pro mimořádnou uměleckou a historickou hodnotu zapsáno do Ústředního seznamu kulturních památek České republiky. Kulturní památky tvoří jádro kulturního bohatství kraje. Nejvýznamnější z nich mají status národních kulturních památek. V kraji se jich nachází celkem třináct. Jsou to: kostel sv. Mořice, chrám sv. Michala, areál bývalého kláštera Hradisko, areál bývalého olomouckého Přemyslovského hradu s katedrálním kostelem sv. Václava a biskupským palácem, vila Primavesi, soubor olomouckých barokních kašen a sloupů v Olomouci, hrady Bouzov a Šternberk, zámky Velké Losiny ve Velkých Losinách a Jánský Vrch v Javorníku, továrna na ruční papír ve Velkých Losinách, Národní dům v Prostějově a Památník obětí druhé světové války v Javoříčku. [29]

Dále se zde vyskytuje velké množství přírodních památek. Nejznámější z nich jsou NPR Růžičkový lom, NPP Hrdibořické rybníky v Prostějově, NPR Špraněk, NPP Na skále, NPP Park na Bílé Lhotě v Olomouci a Venušiny misky, NPP Na Špičáku, NPP Borový v Jeseníku. [33]

Podzemí Olomouckého kraje reprezentuje mnoho jeskyní a veřejnosti přístupných je jich pět. Nejvýznamnější a největší je jeskyně Na Pomezí. [34]

V rámci bakalářské práce jsou vybrány tyto památky: sloup Nejsvětější Trojice, klášter Hradisko, zámek Velké Losiny, hrad Šternberk, hrad Bouzov, zámek Jánský Vrch,

Arcidiecézní muzeum a přírodní památka jeskyně Na Pomezí. Vlastní fotografie jsou uvedeny v příloze a seřazeny postupně podle následně jdoucích šetřených památek.

4.1.1 Sloup Nejsvětější Trojice

Viz. přílohy, foto 1, s. 65.

Sloup Nejsvětější Trojice se nachází na Horním náměstí v Olomouci.

Vstupné: zdarma

Otevírací doba: vnitřní kaple 1. 4.–30. 9. 9:00–14:00 [35]

Stavba sloupu byla zahájena v roce 1716. K jeho slavnostnímu odhalení došlo v roce 1754 olomouckým biskupem J. Troyerem za přítomnosti císařovny Marie Terezie a jejího manžela Františka Lotrinského. [31]

Sloup je vysoký 35 metrů a je členěn do několika výškových úrovní. Uvnitř sloupu v přízemí je umístěna kaple s šesti reliéfy s motivem obětí. Má bohatou sochařskou výzdobu: šest kuželkových balustrád se světloňoši v přízemí, ve třech výškových úrovních nad přízemím je rozmístěno osmnáct soch světců, dvanáct reliéfů apoštolů a tři reliéfy křesťanských ctností. Přibližně ve výšce 20 metrů je osazen šestiboký jehlan zdobený sousoším Nanebevzetí Panny Marie a zakončený sousoším Nejsvětější Trojice s archandělem Michaelem. Na tvorbě sloupu se podíleli olomoučtí umělci, a to především Václav Render – autor koncepce sloupu, Filip Sattler a Ondřej Zaher – autoři sochařské výzdoby a Šimon Forstner – zlatnické práce.

Čestný sloup Nejsvětější Trojice byl dne 30. listopadu roku 2000 zapsán do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. [31]

4.1.2 Klášter Hradisko

Viz. přílohy, foto 2–6, s. 66–68.

Klášterní Hradisko se nachází na Sušilovém náměstí v Olomouci.

Otevírací doba: 1. 4.–30. 10. čtvrtek 14:00–15:00, sobota 9:00–11:00

Vstupné: 80 Kč, snížená cena: 40 Kč, rodinné vstupné: 350 Kč [35]

Kostel byl založen v roce 1078. Zakladatelem byl Otta 1. Sličný a jeho manželka Eufémie Uherská. Kolem roku 1140 zde působil nejstarší český kronikář. V této době klášter sloužil jako pohřebiště olomouckých Přemyslovců. Budova kláštera získala současný vzhled v 17. a 18. století. Autoři kláštera byli Giovanni Pietro a Domenico Martinelli. Komplex bývalého kláštera byl tvořen řadou objektů, ze kterých se do dnešního dne zachovaly bývalý hospodářský dvůr, bývalý refektář a pozůstatky okrasných zahrad. Klášter byl zrušen v roce 1784 Josefem II. a v roce 1802 zde byla zřízena vojenská nemocnice, která je zde dodnes. [33]

Jedná se o nejstarší vojenskou nemocnici v celé České republice. V prostorách v roce 1909 vzniklo i muzeum, kde je k vidění expozice z historie nemocnice. [35]

Budova kláštera patří se svým dochovaným téměř čtvercovým půdorysem, se čtyřmi křídly a čtyřmi nárožními věžemi, příčným traktem s centrální věží, jedním velkým a třemi malými nádvořími, přístavbou centrálního kostela sv. Štěpána a bohatou uměleckou interiérovou výzdobou, k nejhodnotnějším dílům středoevropské barokní architektury.

Exteriér tvoří osm barokních soch na hlavním průčelí prelatury. Jedná se o sochy zakladatelů a patronů kláštera. [36]

4.1.3 Zámek Velké Losiny

Viz. přílohy, foto 7, 8, s. 68, 69.

Státní zámek Velké Losiny se nachází v ulici Zámecká ve Velkých Losinách v Prostějově. Návštěvní doba: 1. 4.–30. 10.

Vstupné: Vysoký zámek 75–110 Kč, rodinné vstupné 295 Kč

Nízký zámek 50–80 Kč, rodinné vstupné 215 Kč [35]

Zámek Velké Losiny založili Žerotínové. Byl postaven v letech 1580-1598. Za Žerotínů se zde konaly proslulé čarodějnické procesy, které byly uskutečňovány na zámku koncem 17. století, kdy probíhaly i významné úpravy zámku. Právě tyto úpravy mu daly dnešní podobu. V roce 1945 prošel zámek do majetku státu, v současné době je ve správě šumperského muzea. [37]

Zámecký areál je tvořen z renesančního tzv. vysokého zámku s věží, stojícího na místě gotické tvrze, z barokního tzv. nízkého zámku, empírového křídla, z budovy mateřské školy, skleníku a zahradního domku. Součástí zámku tvoří zámecký park, ve kterém je mnoho sochařských děl jako např.: sochy 8 trpaslíků, kašna se sochami ryb a andílků, sousoší Herakles se lvem, sousoší smrt Aktiona, socha sv. Jana Nepomuckého a sousoší Nejsvětější Trojice. Byla zde založena manufaktura na výrobu papíru. Jedinečná technologie výroby se zde udržela do dnešní doby. Tento zámek je jeden z nejlépe dochovaných výtvorů renesanční architektury v českých zemích, a to díky své stylové čistotě, architektonickému řešení, dochovanému historickému mobiliáři a uměleckým sbírkám. [31]

Renesanční tzv. vysoký zámek má charakter trojkřídlého objektu o dvou patrech s otevřenými arkádami jak na úrovni přízemí, tak i obou poschodí. Patří sem i osmiboká věž na jižní straně. Stěny jsou převážně zdobeny sgrafitem ve formě psaníček, ale také rostlinnými a zvířecími motivy. Vnitřní část zámku je tvořena mnoha místnostmi, ve kterých se nachází mnoho uměleckých děl. V prvním poschodí se např. jedná o vstupní sál předků s portréty žerotínských majitelů panství, dva gobelínové sály, knihovnu

a nejreprezentativnější část – rytířský sál. V druhém poschodí je soudní síň a místnost, ve které byly vyslýchány osoby obviněné z čarodějnictví. Součástí vysokého zámku jsou i propojené prostory malé a velké kaple.

Barokní objekt tzv. nízkého zámku je trojkřídlá jednoposchodňová budova s otevřenými arkádami v přízemí i v prvním poschodí, kde se nacházejí sály zámecké obrazárny s díly z 15.–19. století. [36]

4.1.4 Hrad Šternberk

Viz. přílohy, foto 9–13, s. 69–72.

Hrad Šternberk se nachází na Horním náměstí ve městě Šternberk.

Otevírací doba: 1. 4.–30. 10.

Vstupné: celý hrad: 110–160 Kč, rodinné vstupné: 430 Kč

základní okruh 80–110 Kč, rodinné vstupné 300 Kč [35]

Hrad byl založen v polovině 13. století Zdislavem ze Šternberka. Celý hradní areál je tvořen objektem vlastního hradu, tj. hradní věží, hradní kaplí, palácem, opevněním, obytným traktem s předhradím a zámeckým parkem. [31]

Komplex jednotlivých budov přináležejících k samotnému objektu hradu má obdélníkové uspořádání a vymezuje vnitřní hradní nádvoří. Na jižní a západní části se nacházejí dvoupatrové obytné budovy s prostory jako např.: biskupská ložnice s dřevěným trámovým stropem, jídelna, rytířský sál a čtvercový vizitkový sál. Na severní straně stojí válcovitá věž a na straně východní se nacházejí gotické pozůstatky hradu, které jsou propojeny schodištěm na jižní části hradu. V jihozápadní části je situována hradní kaple.

Některé původní části hradu představují autentický doklad moravské hradní architektury. Na hradě se také nachází velká umělecká sbírka. Jeho dnešní podoba dokumentuje romantizující směr při obnově památek koncem 19. století. [36]

4.1.5 Hrad Bouzov

Viz. přílohy, foto 14–16, s. 73, 74.

Hrad Bouzov se nachází ve stejnojmenné obci.

Návštěvní doba: 1. 3.–31. 10.

Vstupné: zimní období: 100–150 Kč

základní okruh: 80–120 Kč, rodinné vstupné: 320 Kč

výstup věž: 40–60 Kč, rodinné vstupné: 160 Kč

rozsáhlejší prohlídka: 110–150 Kč, rodinné vstupné: 410 Kč [35]

Bouzov byl založen na počátku 14. století jako strážní hrad. Vystřídal řadu majitelů. Někdy bývá označován za rodiště krále Jiřího z Poděbrad. V průběhu staletí měnil hrad svou funkci a podobu. Od poloviny 16. století plnil hrad funkci obrannou. V polovině 16. století vyhořel, v 17. století byl obnoven a jeho převažující funkcí se stala funkce obytná. V 19. století došlo k obnově hradu, vybavení interiéru uměleckými díly, zřízení topení a vodovodu. [31]

Hrad je tvořen vlastní budovou, vstupní branou, hradbami, hradním příkopem, budovami v předhradí, dvěma mosty. U jednoho z nich je osazena socha sv. Jana Nepomuckého. Součástí areálu je zámecký park o rozloze 6,38 ha a barokní kaple Panny Marie umístěna při vstupní bráně do parku. [36]

4.1.6 Zámek Jánský Vrch

Viz. přílohy, foto 17–19, s. 74, 75.

Zámek Jánský Vrch se nachází v Javorníku v Jeseníkách.

Otevírací doba: 1. 4.–30. 10.

Vstupné: 100 Kč, snížená cena: 70 Kč, rodinné vstupné: 270 Kč [35]

Památný zámek Jánský Vrch vznikl přestavbou starobylého hradu. Panství patřilo od 14. století vratislavskému biskupství. Za třicetileté války zámek dvakrát dobyli Švédové, nebyl ale poškozen. Majetkem vratislavského arcibiskupství byl až do roku 1945. Poté jej spravovala Apoštolská administratura v Českém Těšíně a roku 1963 jej převzal do správy šumperský Vlastivědný ústav. Od roku 2002 je zámek zapsán do seznamu kulturních památek ČR. [35]

Současná podoba zámku je především výsledkem barokní přestavby z let 1755–1757. Vznikl zde barokní zámek s okrasnou zahradou. Stal se významným kulturním centrem. Vnitřní prostory zámku jsou tvořeny novodobě upravenými obytnými místnostmi pocházející převážně z 19. století. [31]

Novým prohlídkovým okruhem je od roku 2014 „Zámecká půda“, kde jsou k prohlédnutí autentické krovy z období gotiky, flankovací věž, místnosti s hodinovým strojem a zbytky původní malované barokní fasády. Na zámku působil skladatel Karel Ditters, který založil zámeckou kapelu. Přípomínkou tohoto umělce je každoroční mezinárodní festival. [35]

4.1.7 Arcidiecézní muzeum

Viz. přílohy, foto 20–25, s. 77–79.

Arcidiecézní muzeum se nachází na ulici 1. Máje v Olomouci.

Otevírací doba: pondělí – zavřeno

úterý–neděle, 10:00, 1. 4.–30. 10., 18:00 (leden–prosinec)

Vstupné: 50 Kč, snížená cena: 25 Kč (každou středu a neděli vstup volný) [35]

Muzeum se nachází v prostorech olomouckého hradu. Stavební a restaurátorské práce byly zahájeny v roce 2000. První část areálu s hospodářským dvorem byla dokončena o tři roky později a samotné muzeum v roce 2006.

Arcidiecézní muzeum nabízí svým návštěvníkům stálou expozici výtvarné kultury olomoucké arcidiecéze, která na 1100 m výstavní plochy postihuje vývoj v průběhu celého uplynulého tisíciletí, čtyři sály na ploše 360 m, určené pro krátkodobé výstavy, prostory pro lektorskou činnost, víceúčelový sál Mozarteum pro 120 diváků i muzejní kavárnu s vinárnou a s možností posezení v působivém prostředí čestného nádvoří kapitulního děkanství. [38]

4.1.8 Jeskyně Na Pomezí

Viz. přílohy, foto 27, s. 81.

Jeskyně Na Pomezí se nachází v obci Lipová-lázně v Jeseníkách.

Otevírací doba: 1. 4.–30. 10.

Vstupné: plné 110 Kč, snížené 80 Kč, dětské 60 Kč [35]

V roce 1936 byla během těžby mramoru objevena za sedlem Na Pomezí nedaleko obce Lipová-lázně propastřovitá jeskyně Rasovna. Byla objevena v roce 1949 místní speleologickou skupinou a byly zde zahájeny zpřístupňovací práce. V roce 1950 bylo zpřístupněno prvních 19 metrů jeskyně. Od roku 1955 byla jeskyně stejně rozsáhlá jako v dnešní době. O tři roky později byla vyhlášena přírodní památkou. [34]

Jeskyně Na Pomezí jsou největším zpřístupněným jeskynním systémem v České republice vzniklým rozpouštěním mramoru. Vyznačují se úzkými, místy vysokými chodbami, které se v místech křížení rozšiřují. Celková délka jeskynního systému je asi 1700 metrů a délka turistické trasy je 390 metrů. Prohlídka trvá 45 minut. Průměrná teplota je 7,7 stupňů, vlhkost ovzduší 99 procent. Od roku 1958 jsou jeskyně a jejich okolí zařazeny mezi chráněné území a dnes je tato jeskyně národní kulturní památkou. [35]

Na malém území jsou zde vyvinuty výrazné povrchové jevy, zejména škrapy a závrtý. Jeskyně Na Pomezí patří k těm největším jeskynním. V jeskyni je rozsáhlý puklinový systém chodeb s bohatou krápníkovou výzdobou. Jeskyně jsou významným zimovištěm letounů, zejména vápence malého a netopýra velkého.

Část krasu jihozápadně od zpřístupněných jeskyní byla zničena těžbou mramoru. V současné době se těží mramor v lomech pod Smrčníkem vzdálených více jak 1 km. Ve zpřístupněné části je nutno soustavně sledovat vliv otřesů souvisejících s dobýváním a dopravou mramoru na stav jeskyní. [33]

4.2 Návštěvnost památek

Pro porovnání návštěvnosti památek v jednotlivých letech poslouží údaje zveřejněné na stránkách Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu.

Tab. 1: Návštěvnost památek

PAMÁTKA	2011	2012	2013	2014	2015
Klášter Hradisko	1045	X	1253	1216	852
Zámek Velké Losiny	29 363	25 806	28 148	31 738	32 821
Hrad Šternberk	45 504	47 101	46 327	53 652	55 078
Hrad Bouzov	94 133	93 758	86 348	101 023	99 627
Zámek Jánský Vrch	35 638	27 833	23 474	24 474	22 099
Arcidiecézní muzeum – muzeum umění	187 368	226 252	203 153	215 453	201 605
Jeskyňe Na Pomezí	X	X	X	X	57 716

Zdroj: Zpracované podle zdroje [37]

Ekonomický a sociální přínos

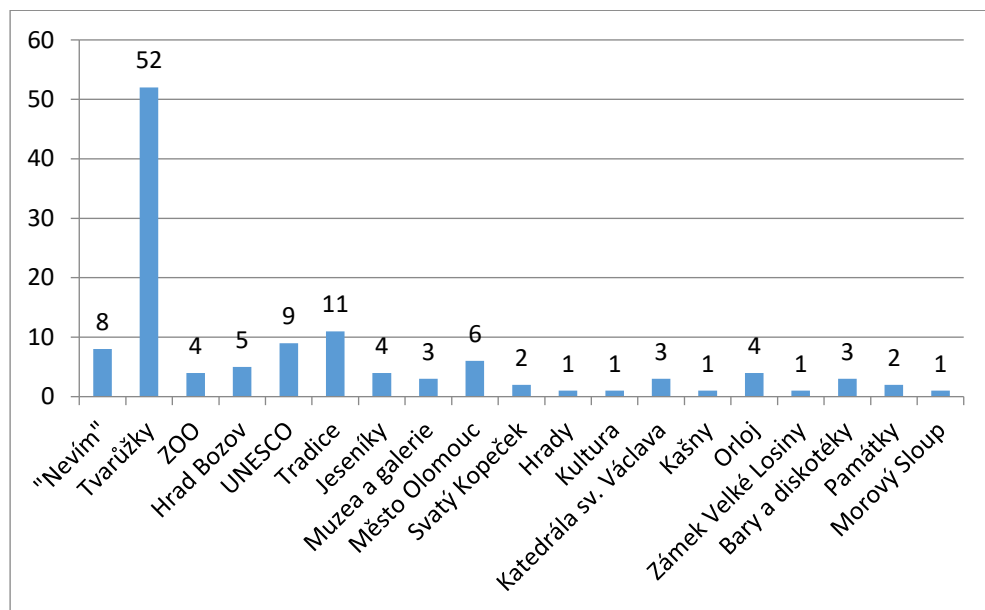
- Napomáhá posilovat sociální soudržnost, podporuje zájem místních iniciativ, integritu a sebedůvěru komunity.
- Snižuje kriminální činnost a projevy násilného chování.
- Má schopnost budování sociálního kapitálu – vytváří sebevědomí a pocit vlastní identity.
- Má významnou vzdělávací, poučnou a osvětovou funkci, vzhledem k rostoucí poptávce po vzdělávání představuje kultura velký potenciál dalšího rozvoje.
- Podporuje partnerství mezi soukromým a veřejným sektorem.
- Přináší přímé příjmy vynaložené spotřebiteli na kulturní zboží a služby.
- Zajišťuje nepřímé výnosy ze souvisejících služeb a ekonomických činností (tzv. multiplikační efekty).
- Přináší nepřímé ekonomické dopady v podobě budování identity a image daného místa.
- Vytváří zájem o dané prostředí a zvyšuje atraktivitu lokality jak pro turisty a výletníky, tak pro investory (investoři chtějí mít i pro svůj osobní život v zázemí kulturní prostředí).
- Vytváří pracovní místa s dopadem na značný růst zaměstnanosti.
- Pomáhá budovat lidský kapitál. [40]

4.3 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření proběhlo od 20. 2. do 15. 3. 2017. Počet respondentů výzkumu je 100. Respondenti byli osloveni ve větší míře osobně, 40 tázaných bylo přímo ve městě Olomouc, 30 ve městě Brno a 30 dotazníků rozesláno přímých odkazem prostřednictvím sociálních sítí.

Otázka č. 1: Co je pro Vás nejtypičtější pro Olomoucký kraj?

Tato otázka byla vybrána záměrně, aby bylo vidět, jak by lidé charakterizovali tento kraj. Otázka jako jediná byla s volnými odpověďmi.

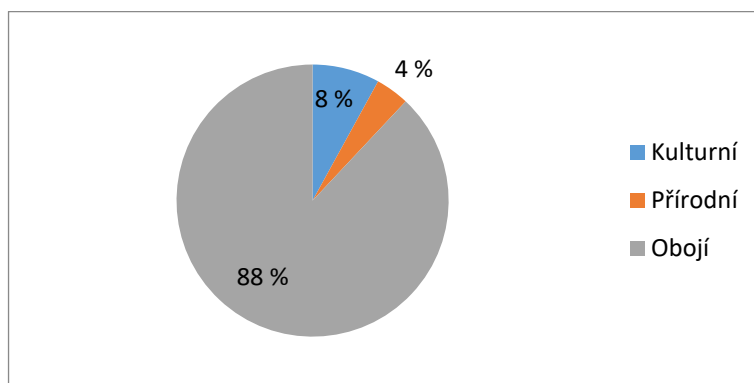

Graf 1: Co je pro Vás nejtypičtější pro Olomoucký kraj?

Zdroj: Vlastní výzkum

Jelikož pro tento kraj jsou velmi typické olomoucké tvarůžky, není divu, že se umístily na prvním místě. Respondenti je vypsali 52-krát. Olomoucké tvarůžky patří do kulturního dědictví hmotného movitého. [1] Následovaly Hanácké tradice (11-krát), UNESCO památka (9-krát). Slovo "Nevím" respondenti uvedli 8-krát, město Olomouc (6-krát), hrad Bouzov (5-krát), olomoucká ZOO, Jeseníky a Orloj (4-krát), muzea a galerie, katedrála sv. Václava a bary a diskotéky (3-krát), Svätý Kopeček a památky (2-krát) a hrady, kultura, kašny, zámek Velké Losiny a Morový sloup (1-krát).

Otázka č. 2: Jaký druh památek jste navštívili?

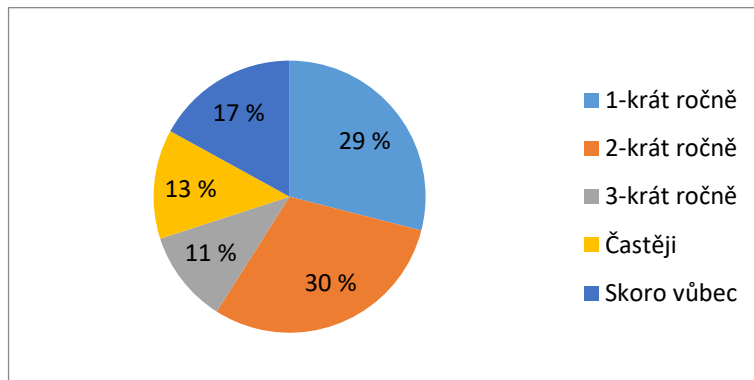

Graf 2: Jaký druh památek jste navštívili?

Zdroj: Vlastní výzkum

Respondenti uvedli, že 88 % z nich navštívilo kulturní i přírodní památky, 8 % kulturní a pouze 4 % navštívilo památky přírodní.

Otázka č. 3: Jak často navštěvujete památky?

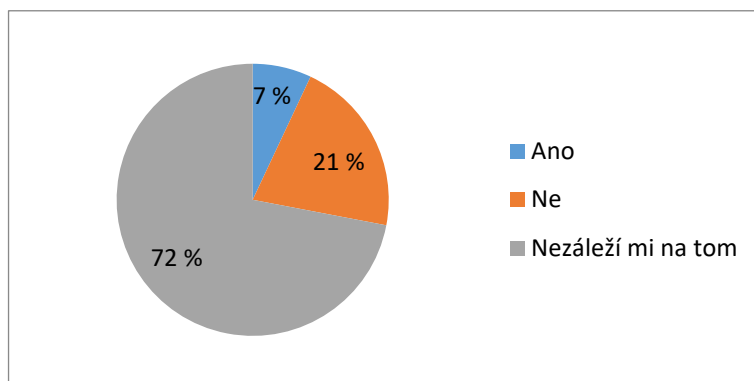

Graf 3: Jak často navštěvujete památky?

Zdroj: Vlastní výzkum

Nejvíce dotázaných lidí uvedlo, že památky navštěvuje 2-krát ročně (30 %) a 1-krát ročně (29 %), 11% lidí navštěvuje památky 3-ročně, 13 % uvádí návštěvu památek častěji a 17 % respondentů skoro vůbec památky nenavštěvuje, z čehož vyplývá, že 73 % dotázaných se o památky zajímá a 17 % lidí, kteří památky skoro vůbec nenavštěvují, je vzhledem k ostatním číslům zanedbatelné.

Otázka č. 4: Dáváte přednost návštěvě památek zapsaných do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO?

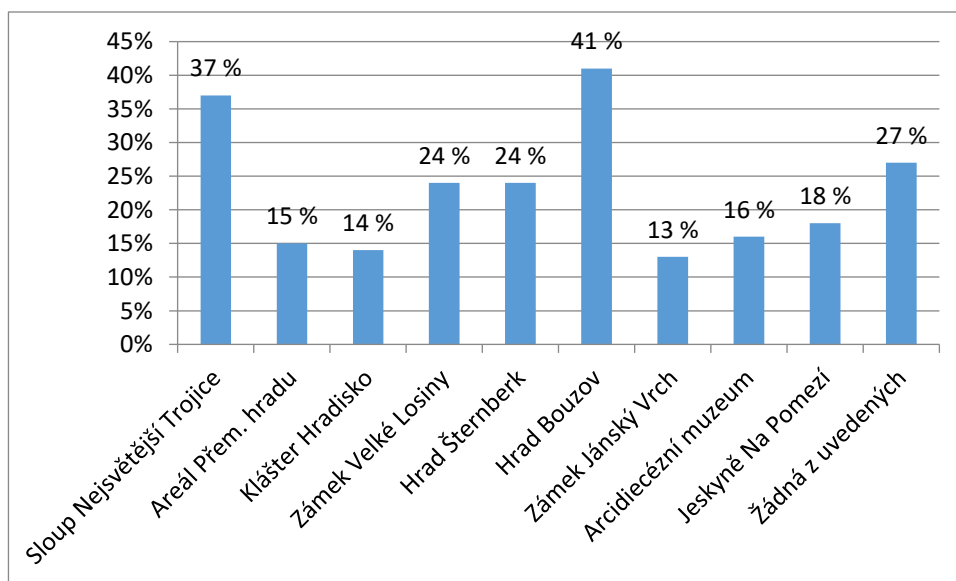

Graf 4: Dáváte přednost návštěvě památek zapsaných do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO?

Zdroj: Vlastní výzkum

Z této otázky je možné zjistit, jak památky zapsané do UNESCO ovlivňují jejich návštěvnost. 72 % respondentů tomu nepřikládá žádnou váhu, že je památka zapsána do seznamu UNESCO, 21 % lidí UNESCO památkám přednost nedává. Pouze 7 % lidí těmto památkám přednost dává.

Otázka č. 5: Jakou/jaké z uvedených památek Olomouckého kraje jste navštívili?

Graf 5: Jakou/jaké z uvedených památek Olomouckého kraje jste navštívili?

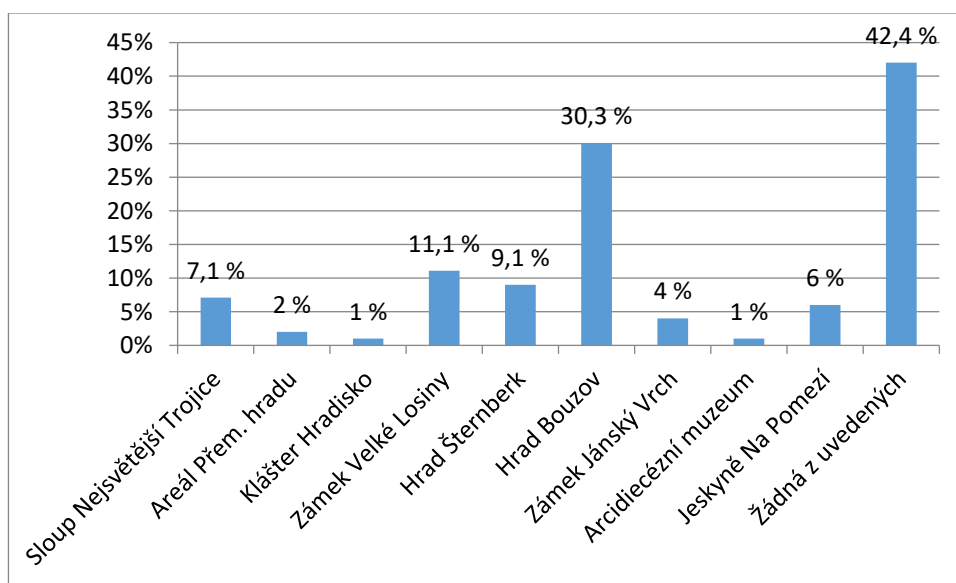
Zdroj: Vlastní výzkum

Touto otázkou byla zjištěna návštěvnost uvedených památek. Z grafu je viditelné, že nejvíce je navštěvovaný hrad Bouzov, který navštívilo 41 % lidí a na druhém místě je sloup Nejsvětější Trojice s 37 %. Nejméně respondentů navštívilo zámek Jánský Vrch, a to 13 % lidí.

Hrad Bouzov je velice oblíbenou památkou a sloup Nejsvětější Trojice patří mezi UNESCO památky a také jelikož je situován přímo v hlavním městě Olomouc na náměstí, tak výsledky nejsou nijak překvapivé.

V Olomouci se také nachází areál Přemyslovského hradu s katedrálou sv. Václava (viz. přílohy, foto 26, s. 80), jakož to jeden z nejvýznamnějších prvků Olomouce. Jelikož kapacita stránek bakalářské práce nedovolovala, aby byla tato památka šetřena, proto byla zařazena alespoň do dotazníkového šetření.

Otázka č. 6: Jaká/jaké z uvedených památek Vás zaujala/y nejvíce?

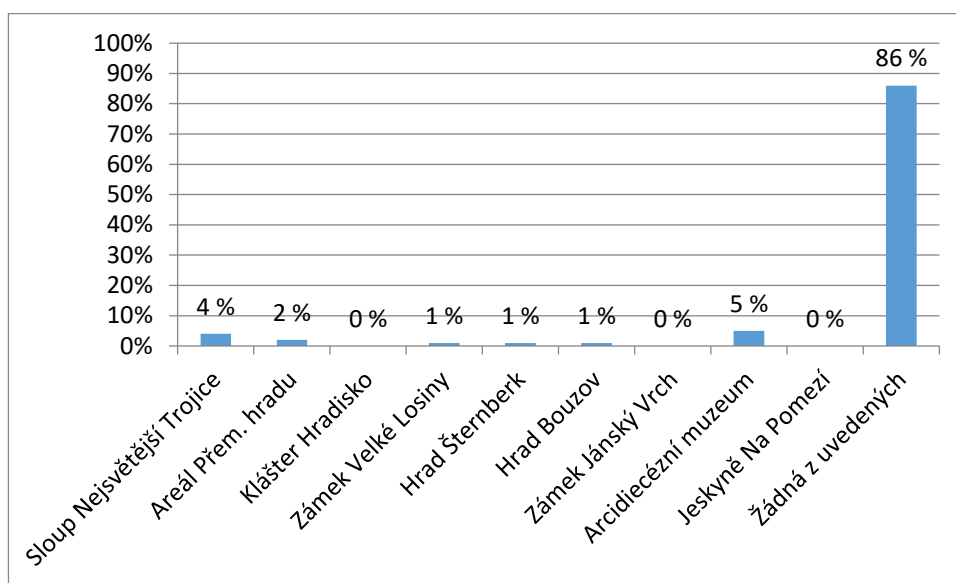

Graf 6: Jaká/jaké z uvedených památek Vás zaujala/y nejvíce?

Zdroj: Vlastní výzkum

Dle dotazníkového šetření nejvíce respondentů zaujala památka hrad Bouzov, hlasovalo pro ni 30,3 % lidí. Z grafu je patrné, že hrad Bouzov koresponduje s tabulkou návštěvnosti č. 1. Vzhledem k ostatním památkám je hrad velice oblíben, ne nadarmo se mu přezdívá „pohádkový hrad“ nejenom díky vyhledávanému místu filmařů. [31]

Otázka č. 7: Jaká z uvedených památek Vás zaujala nejméně?

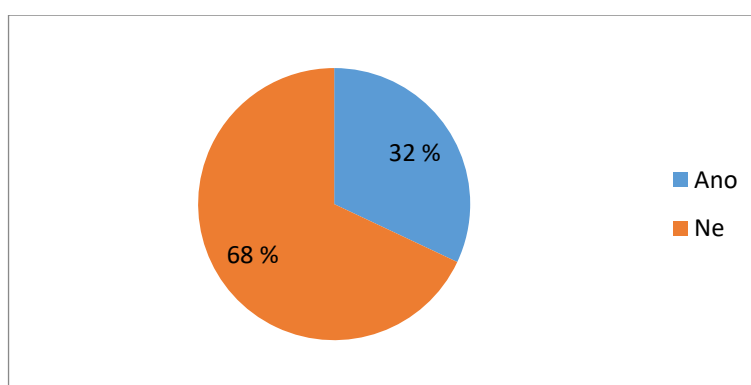

Graf 7: Jaká z uvedených památek Vás zaujala nejméně?

Zdroj: Vlastní výzkum

Z průzkumu je viditelné, že nejméně lidí zaujalo Arcidiecézní muzeum. Hlasovalo pro něho 5 % lidí, následoval sloup Nejsvětější Trojice, pro který hlasovalo 4 % lidí, Přemyslovský hrad 2 %, hrad Bouzov, hrad Šternberk a zámek Velké Losiny 1 % a 86 % respondentů uvedlo, že žádná z uvedených je natolik nezaujala, aby kteroukoli z nich označilo.

Otázka č. 8: Znáte některé nevyužívané nebo ohrožené památky Olomouckého kraje?

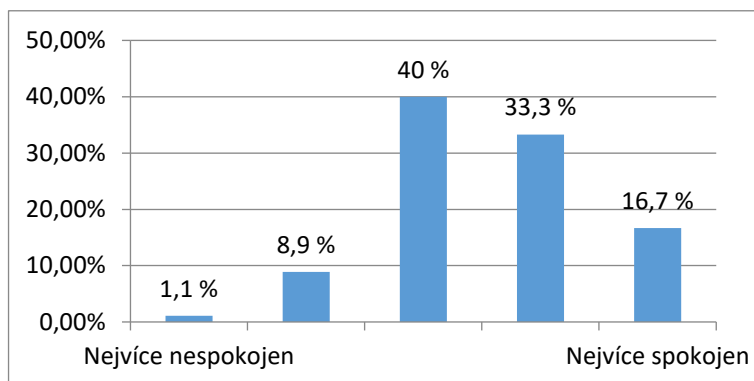

Graf 8: Znáte některé nevyužívané nebo ohrožené památky Olomouckého kraje?

Zdroj: Vlastní výzkum

Pomocí této otázky bylo zjištěno o povědomí ohrožených památek. Z výzkumu vyplynulo, že většina lidí (68 %), nemá ponětí o těchto památkách v nevyhovujícím stavu.

Otázka č. 9: Uved'te na níže uvedené škále možností spokojenost se současným stavem památek.

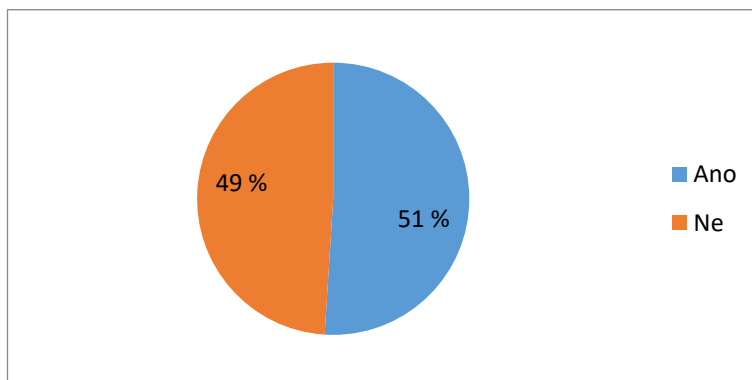

Graf 9: Uved'te na níže uvedené škále možností spokojenost se současným stavem památek Olomouckého kraje.

Zdroj: Vlastní výzkum

Respondenti měli ohodnotit na stupnici 1-5 jejich spokojenost se současným stavem památek v Olomouckém kraji, přičemž číslo 1 znamená: nejvíce nespokojen, číslo 5: nejvíce spokojen. Otázka byla jako jediná nepovinná, jelikož ne každý Olomoucký kraj navštívil. Nejvíce hlasů dostalo číslo 3, tedy střed, pro které hlasovalo 36 lidí, poté číslo 4, pro které hlasovalo 30 lidí. Ve výsledku jsou lidé se současným stavem památek spokojeni. Průměrné číslo ukázalo 3,6 – tedy lepší průměr, který může být dán i tím, že ne všichni respondenti vědí o ohrožených památkách.

Otázka č. 10: Jste obyvatelem Olomouckého kraje?

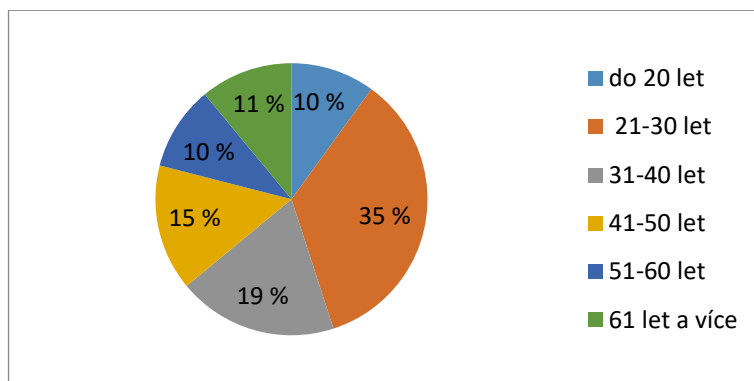

Graf 10: Jste obyvatelem Olomouckého kraje?

Zdroj: Vlastní výzkum

Respondenty byli 51 % obyvateli Olomouckého kraje a zbylých 49 % převážně obyvateli Brno-venkov.

Otázka č. 11: Do jaké věkové kategorie patříte?

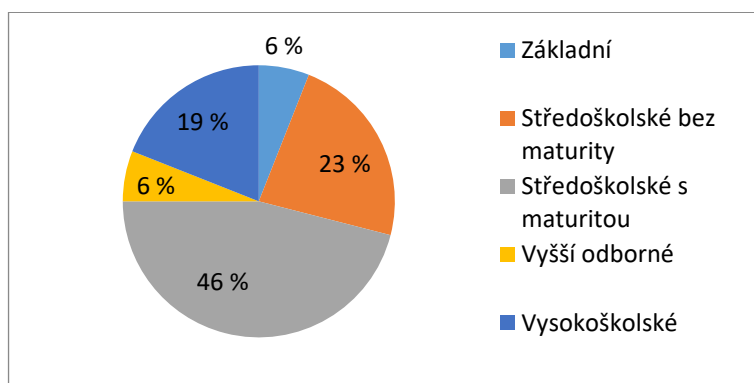

Graf 11: Do jaké věkové kategorie patříte?

Zdroj: Vlastní výzkum

Do dvaceti let a 51-60 let odpovědělo 10 % respondentů, nejvíce respondentů bylo ve věku 21-30 let.

Otázka č. 12: Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

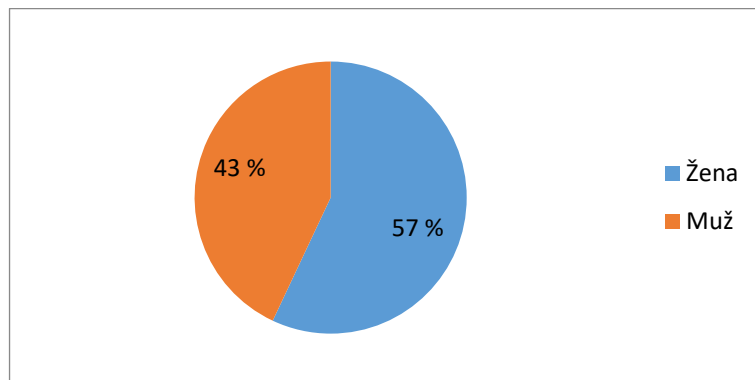

Graf 12: Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Zdroj: Vlastní výzkum

Rozložení dosaženého vzdělání respondentů bylo následující: střední s maturitou 46 %, středoškolské bez maturity 23 %, vysokoškolské 19 % a vyšší odborné a základní 6 %.

Otázka č. 13: Vaše pohlaví?

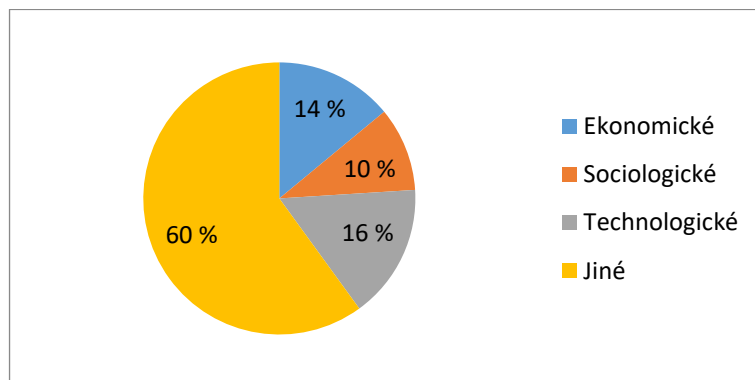

Graf 13: Vaše pohlaví?

Zdroj: Vlastní výzkum

Poměr respondentů, kteří se zúčastnili na výzkumu: 57 % žen a 43 % mužů.

Otázka č. 14: Jaké je Vaše profesní zaměření?

Graf 14: Jaké je Vaše profesní zaměření?

Zdroj: Vlastní výzkum

Poslední otázkou v dotazníkovém šetření byla profesní zaměření respondentů. Technologického zaměření bylo 16 % respondentů, ekonomického 14 %, sociologického 10 % a ostatních 60 % respondentů bylo jiného profesního zaměření.

4.4 Ohrožené památky

V Olomouckém kraji je řada památek, které jsou kulturním nebo přírodním bohatstvím a které jsou uvedeny v předchozí kapitole. Na druhé straně jsou i takové památky, které jsou využívány jen málo nebo jsou nepřístupné a patří k těm ohroženým. Z památek přírodních je momentálně nejvíce ohrožená Vřesová studánka nacházející se v chráněné krajinné oblasti Jeseníky. Viz. přílohy, foto 28–30, s. 81, 82. Jedná se o poutní místo, kde mají být vybudovány horská chata a kostel, což silně naruší a ohrozí celou krajinu. [41] Kulturní ohrožené památky jsou vypsány v následující tabulce.

Tab. 2: Ohrožené kulturní památky Olomouckého kraje

Název okresu	Část obce	Památk	Ulice/umístění
Jeseník	Tomíkovice	Boží muka	Vpravo od polní cesty
Olomouc	Lutín	Kaplička sv. Floriána	JV za obcí
Olomouc	Nová Ulice	Vila rodiny Stratilových	Čajkovského
Olomouc	Olomouc	Mauzoleum	Bezručovy sady
Olomouc	Olomouc	Měšťanský dům U Zlatého lva	1. Máje
Olomouc	Veveří	Zemědělský dvůr	Zemědělský dvůr
Prostějov	Kostelec na Hané	Barokní sýpka	Střed obce
Prostějov	Prostějov	Synagoga Bet ha-midraš	Demelova
Prostějov	Prostějov	Bratrská škola	Kostelecká
Prostějov	Výšovice	Zámek	Na návsi
Přerov	Lipník nad Bečvou	Piaristická kolej	Bratrská
Šumperk	Branná	Vodní mlýn	Při silnici
Šumperk	Bušín	Rychta	Střed obce
Šumperk	Libina	Městský dům	Poblíž kostela
Šumperk	Sobotín	Mauzoleum rodiny Kleinů	Při silnici
Šumperk	Šumperk	Textilní továrna	Gen. Svobody

Zdroj: Zpracované podle zdroje [42]

Aktuálně se v Olomouckém kraji vyskytuje 16 ohrožených kulturních památek. Přitom nejvíce jich je v okrese Olomouc a nejméně, tedy jedna v okrese Jeseníky. Všechny tyto památky jsou ve špatném stavu. Postrádají větší či menší úpravy. Viz. přílohy, foto 31–75, s. 83–107. Vlastní fotografie jsou uvedeny v příloze a seřazeny postupně dle výše uvedené tabulky č. 2.

Předmětem zkoumání bakalářské práce je nemovitá kulturní památka, zámek Výšovice ve stejnojmenné vesnici v okrese Prostějov. Je u ní uvedena její historie, charakteristika,

současný stav, využití, turistické atraktivity, SWOT analýza a návrh pro její efektivnější využití.

4.5 Analytická část pro zámek Výšovice

Viz. přílohy, foto 47–58, s. 91–99.

Zámek Výšovice se nachází v obci Výšovice, 6 km jižně od Prostějova na silnici ve směru na Němčice nad Hanou, asi 1,5 km od dálnice Brno – Prostějov. [43]

Obec Výšovice leží na Moravě v okrese Prostějov. Je položena jižním směrem od okresního města ve vzdálenosti 7 km. [44] Sousedí s katastrálním územím Žešov, Bedihošť, Čehovice, Čelčice, Skalka, Pivín, Vřesovice, Vranovice, Dětkovice a Určice. V obci žije 496 obyvatel a dochází k postupnému snižování jejich počtu. Evidováno je 111 podnikatelských subjektů. Nadmořská výška je 226 m. n. m. Rozloha katastrálního území je 5,92 km². [45]

Přes obec vede silnice č. 433 Prostějov-Němčice nad Hanou. Zastavují zde spoje jezdící z Prostějova. Nejbližší vlaková zastávka je v Bedihošti na trati č. 301 Nezamyslice – Olomouc. Do Výšovic se dá dojet po silnici cca 4,5 km pěšky. Přes Výšovice vede značená cyklotrasa č. 5013 Staré Město – Velehrad – Zdounky – Němčice nad Hanou – Pivín – Určice – Prostějov. [46]

V obci se nenachází žádné ubytovací zařízení. Nejbližší ubytování se nachází Vranovice-Kelčice Motorest Podkova, Penzion Juhász a Kaňák Prostějov – Vranovice, Penzion Šejkr a penzion Zátíší. Je zde restaurace u Hannibala. Další nejbližší restaurační zařízení je restaurace U Pramene – Skalka, Hostinec pod Kaštany – Vranovice-Kelčice, Hostinec U Mráčků – Klenovice na Hané. [46]

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů a tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Má vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu. Pečuje o všestranný rozvoj území a o potřeby svých občanů. [45]

4.5.1 Historie zámku Výšovice

První zmínka o Výšovicích pochází z roku 1348, kdy odkázala Žofka z Náměště Oldřichovi a Vilémovi z Náměště část celé obce. Druhá část obce byla postupně majetkem olomoucké kapituly. Od ní ji získal biskup Albrecht ze Šternberka a v roce 1371 předal celou obec nově vznikajícímu augustinskému klášteru ve Šternberku. V roce 1617 šternberský probošt Matyáš Gašínský ve Výšovicích nechal vybudovat rezidenci s větším hospodářským dvorem. Počátkem 18. století byla rezidence opravena, ale v roce 1753 se probošt Johan

Glätzel rozhodl dvůr zbořit a na jeho místě postavil podle projektu Domenika Martinelliho pozdně barokní zámek ve tvaru „L“ se zahradou a hospodářským dvorem. Rok dokončení zámku 1755 je na portálu v průčelí zámku. Od náboženského fondu v roce 1789 koupil zámek se dvorem Martin Strouhal, který zámek po požáru v roce 1796 opravil a přebudoval v empírovém stylu. V roce 1809 byly Výšovice prodány arcivévodovi Ferdinandovi Österich-Este. V roce 1819 zdědili Výšovice členové olomoucké podnikatelské rodiny Weberů a po nich rodina Primavesů. Posledním soukromým majitelem se stal v roce 1928 polský šlechtic baron Richard Robert Klobus. Nechal do původního zámeckého portálu vsadit v zahradě nalezený znak šternberských Augustýnů spolu s jeho znakem. V současné době zde vzniká středisko sociálního bydlení. Reprezentační místnosti jsou využívány na různé kulturní a společenské akce. [43]

V interiérech zámku se natáčely některé scény z dvoudílného britsko-amerického televizního filmu Doktor Živago z roku 2002, zfilmovaného podle románu Borise Pasternaka. Přimo v areálu zámku byl také objeven sirný pramen, který byl dříve využíván i k léčení. Je podobný pramenům v nedalekých lázních Skalka. [47]

4.5.2 Charakteristika zámku

Zámek Výšovice je dvoukřídlá budova se dvorem a zahradou. Původně míval jen jedno nadzemní patro, po požáru v roce 1796 však dostal ještě patro druhé. Fasády zámku jsou členěny pilastry a římsami, okna zdobena freskami prolamovanými šambránami od barokního malíře Jana Kryštofa Handkeho. V hlavním průčelí budovy se nachází pískovcový barokní portál s erby Augustínů a Klobusů. Fasáda zvenčí není příliš zdobná, takže ho mnoho návštěvníků lehce přehlédne.

V interiérech se dochovala štuková výzdoba. Původně byly vnitřní prostory zámku zdobeny nástropními freskami, jejichž autorství se připisuje známému baroknímu malíři Janu Kryštofovi Handekemu. Dnes z poškozené výzdoby zbyl jen obraz v bývalé zámecké jídelně. [46]

4.5.3 Využití

Využití zámeckého prostoru v letech 1945-1989 bylo účelové, se zaměřením především na oblast služeb a občanskou vybavenost. Bylo zde umístěno místní kino, ordinace lékaře, kanceláře. V hlavní budově nedocházelo k architektonickým či stavebním zásahům do původní podoby interiéru. Obec hledá všechny možnosti a cesty, jak zachránit historický objekt a současně jej účelně využít. Představitelé obce se snažili najít takovou cestu, která by je vedla k zachování a záchraně památky a současně přispěla k rozvoji obce – zvýšením

zaměstnanosti, rozvojem služeb, zlepšením životního prostředí. Proto byl vytvořen projekt HANDICAP, který řeší otázku celoživotního vzdělávání, rehabilitační péče, sportovního a společenského využití pro postižené spoluobčany celé střední Moravy. [45] Zámek není veřejnosti běžně přístupný, otvírá se jen v rámci příležitostných akcí. [47]

4.5.4 Současný stav

V současné době zde vzniká středisko sociálního bydlení. Reprezentační místnosti jsou využívány na různé soukromé akce.

Majitelem dvoukřídlé budovy zámku s dvorem a zahradou je obec Výšovice. V rámci, již zmíněného projektu HANDICAP, bylo přistavěno ve dvorním traktu zámku třetí moderní křídlo, které silně kontrastuje s historickým slohem Výšovického zámku. Handicapovaní budou moci provozovat v rámci své živnosti i jednotlivé druhy služeb. Vybudování reprezentačního zařízení nabízí možnosti otevření se státům EU, vzájemnou spolupráci a výměnné pobyty. [47]

4.5.5 Turistické zajímavosti do 15 km

Kostel sv. Vavřince, kostel sv. Petra a Pavla, lázně pohybového ústrojí – Skalka, kostel sv. Prokopa – Čehovice, kostel sv. Kunhuty – Vranovice, rozhledna Štátule na Předíně, automuzeum Praga Piccolo – Dobrochov, kostel sv. Jiří – Pivín, přírodní rezervace Blátka – Vranovice – Kelčice, kostel sv. Urbana – Hrubčice, farní kostel Nanebevzetí Panny Marie – Kralice na Hané. [46]

4.5.6 SWOT analýza

K identifikaci silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb byla využita SWOT analýza. SWOT analýza se řadí mezi základní metody strategické analýzy, a to právě z důvodu jejího integrujícího charakteru získaných, sjednocených a vyhodnocených poznatků, ze kterých jsou generovány alternativy strategií dalšího rozvoje organizace. [48]

Při zpracování SWOT analýzy byl nápomocen pan Mgr. Haluza, starosta obce Výšovice, s kterým bylo vše konzultováno. Následně pomocí brainstormingu byla navržena SWOT analýza.

Brainstorming – skupinová technika, která je zaměřená na generování co nejvíce nápadů na dané téma a je založena na skupinovém výkonu. [49]

Celkově se na výzkumu podílelo 8 lidí – spolupracovníků obce, včetně mne. Pomocí bodového ohodnocení byl každý faktor ohodnocen na stupnici 1-10, přičemž 1 je nejméně

významný faktor a 10 nejvíce významný faktor. Poté byly všechny body u každého faktoru sečteny a zprůměrovány. Všechny faktory jsou seřazeny podle míry důležitosti.

Tab. 3: Silné a slabé stránky

Silné stránky		Slabé stránky	
Zavedení projektu HANDICAP	10	Náklady na opravu	10
Bezbariérový přístup	10	Nedostatek návštěvníků zámku (z důvodu nevyužitého prostoru)	8
Zachování části interiéru památky	10	Nevzhledná fasáda	8
Přístavba nové části	8	Přístavba nekoresponduje s okolím	8
Nové bytové prostory	8	Chybějící programy pro děti	8
Zámecká zahrada	7	Narušení charakteru parku – vykácení stromů	7
Umístění – na návsi	7	Slabá reklama	6
Zdravotnické zařízení	7	Chybějící přístřešek a lavičky v zámeckém parku	6
Dobrá dopravní dostupnost	7	Absence parkovacích míst z důvodu budování silnice před zámkem	3
Sirný pramen	5		
Filmové scény	5		
Budování nové silnice přímo před zámkem	5		

Zdroj: Vlastní výzkum

Do matice SWOT byly vypsány silné a slabé stránky, které ovlivňují vnitřní prostředí zámku. Co se týče silných stránek, z výzkumu je viditelné, že největším potenciálem je zavedení projektu HANDICAP, bezbariérový přístup a zachování části interiéru památky. Naopak nejmenší význam mají sirný pramen a filmové scény, jelikož tyto faktory nejsou až tak důležité a nezajistí ani neovlivní návštěvnost zámku, ale na druhou stranu je určitě vhodné tyto faktory prezentovat.

Z devíti faktorů slabých stránek, jsou 6 vysoce obodovány. Nejvíce bodů se vztahují k nákladům na opravu a s ním souvisejícím nedostatkům návštěvníků, nevzhlednou fasádou, přístavbou nekorespondující s okolím a také vykácení stromů. Nejméně významným faktorem je nedostatek parkovacích míst z důvodu budování silnice přímo před zámkem. Je jasné, že budování nové silnice je i zároveň silnou stránkou, tudíž není divu, že výsledné body jsou pouze 3. Navíc budování silnice je dočasnou záležitostí.

Tab. 4: Příležitosti a hrozby

Příležitosti		Hrozby	
Možnost výměnných pobytů pro hendikepované občany v rámci EU	10	Silné postavení konkurentů	9
Větší využití zámku	8	Dlouhodobé nedostupné informace – propagace zámku	8
Dotace a podpora v rámci ČR	8	Snižující zájem o kulturu ze strany dětí	8
Růst nezaměstnanosti	7	Ekonomická situace v růstu životních nákladů	7
		Žádné atraktivity ve vesnici	7
		Nepříznivé demografické změny	7
		Postupné snižování počtu obyvatel	6
		Růst nezaměstnanosti	5
		(Přírodní vlivy)	4

Zdroj: Vlastní výzkum

Nejvíce významným faktorem příležitostí zámku je možnost výměnných pobytů pro hendikepované občany v rámci EU, větší využití zámku po opravě celého areálu, dotace a podpora v rámci ČR, které jsou uvedeny v návrhové části a nejméně významný faktor, ač důležitý – růst nezaměstnanosti, čímž klesá i cena práce, a tak zaměstnavatel může zaměstnat lidi levněji.

U hrozeb je nejvíce ohodnocen faktor: Silné postavení konkurentů – zámků a hradů, které mají národní kulturní status, tudíž si myslím, že tento zámek se ani nemůže s těmito památkami srovnávat. Je také pravděpodobné, že i po celkové opravě zámku Výšovice, lidé nebudou přijíždět z celé České republiky, aby navštívili právě tento zámek. Což ani není účelem. Cílem je co největší využití prostorů a zachování kulturního dědictví. Jako další faktor: Dlouhodobé nedostatečné informace zámku. Všichni jsou si tohoto nedostatku vědomi, ale čeká se, až se zámek bude pyšnit celkově upraveným vzhledem. Následoval faktor: Snižující zájem o kulturu ze strany dětí, kde je vhodné děti už od mala učit kultuře a správně je motivovat. Ekonomická situace v růstu životních nákladů, nepříznivé demografické změny a žádné atraktivity ve vesnici jsou posledním významným faktorem.

Nejmenší význam hrozeb mají přírodní vlivy, které jsou oproti výše jmenovaným faktorům, dá se říci, zanedbatelné.

5 NÁVRHOVÁ ČÁST PRO EFEKTIVNĚJŠÍ VYUŽITÍ ZÁMKU VÝŠOVICE

Na základě výsledků z analytické části byla práce dále zaměřena na opatření, která by mohla vést ke zvýšení atraktivnosti zámku, návštěvnosti a jeho následného využití. K tomuto byla využita strategie MIN MAX. Jedná se o minimalizaci slabých stránek a maximalizaci příležitostí, které vyplynuly z analýzy. [50] Jednotlivé faktory jsou seřazeny od nejvyšší významnosti po nejnižší. Samozřejmostí je finanční vyjádření nedostatků tohoto zámku.

10 bodů: Náklady na opravu

Největší význam, který vyšel z výzkumu má faktor: Náklady na opravu zámku a zámeckého prostoru. Nedostatek financí je v dnešní době největším problémem, nejen pro památky. Proto je třeba motivovat vlastníky kulturních památek a zhodnotit státní i veřejné prostředky vložené do památkového fondu.

Neutěšený stav zámku souvisí hlavně s fasádou, která není příliš zdobná (8 bodů), s přístavbou částí zámku, která není využívána a potřebuje nutné opravy a následným nedostatkem návštěvníků zámku (8 bodů) a v neposlední řadě se zámeckou zahradou (7 bodů), kde došlo k vykácení stromů a tím narušení charakteru toho zámku.

Tab. 5: Finanční nedostatky zámku

ZÁMECKÁ ZAHRADA	
Vybudování dětského hřiště	150 000 Kč
Vysázení nových stromů a keřů	40 000 Kč
Lavičky a přístřešky	70 000 Kč
EXTERIÉR ZÁMKU	
Fasáda	700 000 – 1 mil Kč
Oprava střechy viz. obrázek č.	100 000 – 120 000 Kč
INTERIÉR ZÁMKU	
Soubor nábytku	203 000 Kč
PRO VEŘEJNOST	
Pořádání přednášek a kurzů	50 000 Kč/rok

Zdroj: Interní zdroje zámku – vlastní zpracování

Z tabulky jsou vidět velké finanční nedostatky zkoumaného objektu. Nejvíce finančních prostředků je potřebné získat na fasádu zámku. Celková přibližná částka nedostatečných finančních prostředků činí 1 413 000 Kč. Vyjádření nákladů na fasádu a opravu střechy

je přibližné, jelikož náklady budou v blízké době zpracovány na základě restaurátorských záměrů a projektů.

Fasáda zámku není příliš vzhledná a zámek hodně lidí může při pohledu lehce přehlédnout – vlastní zkušenost. Druhá část, tedy přistavěné křídlo je vidět až po projití zámeckou zahradou. Je nutné zámek nafasádovat, aby se odstranil tento dojem a korespondoval alespoň z části s novým křídlem zámku.

Pozůstatkem původního vybavení zámku je soubor nábytku a svítidel, který vyžaduje odbornou restaurátorskou péči. Toto vybavení bude využito v rekonstruovaných reprezentativních prostorách zámku. Cílem je zachování kulturního dědictví.

Zámeckou zahradu je nutné revitalizovat, zasadit nové stromy a keře. Vybudování dětského hřiště by mohlo také pomoci k lepšímu využití zámku.

Tudíž je velmi žádoucí, aby majitelé takovýchto kulturních památek, u kterých je i možnost zřícení nebo zbourání, využívali všechny možnosti, jak tomu předejít, a to právě pomocí následujících programů:

Havarijní program

Tento program se vztahuje k subjektům, které splňují kritéria pro poskytování dotace v rámci havarijního programu. Podporuje projekty např.: obnova historického krovu, kterému hrozí zřícení, výstavba nového krovu a střechy, statické a stavební zabezpečení nosných konstrukcí nebo přeložení poškozené staré střešní krytiny či výstavba nové za použití historických materiálů. Dotace je poskytována pouze nemovitým památkám zapsaným do Ústředního seznamu kulturních památek ČR.

Výše dotace by neměla být nižší než 120 000 Kč.

V rámci tohoto programu nelze proplatit náklady na projekty (zateplování, vytápění), přístavby objektů, projektové dokumentace apod. [51]

Program obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností

Finanční prostředky jsou určeny na zachování a obnovu nemovitých kulturních památek, které se nalézají mimo památkové rezervace a zóny, nejsou národními kulturními památkami ani ve vlastnictví České republiky. Do programu je možné zařadit pouze opravy související se záchranou a zachováním podstaty kulturní památky jako např.: opravy exteriérových a interiérových omítek, celkové opravy fasád, restaurátorské zásahy všeho druhu. Dotace je především určena na zvýšené náklady spojené se zachováním a obnovou prvků kulturní

památky. Minimální podíl vlastníka je 10 % z nákladů, k němuž se váže poskytnutý příspěvek, jehož minimální výše činí 50 000 Kč. [52]

Program obnovy kulturních památek v Olomouckém kraji

Cílem programu je zachování kulturního dědictví formou podpory úhrady nákladů, které jsou spojeny s obnovou, zachováním a využitím kulturních památek. Program slouží na využití záchran a obnovy kulturních památek nacházející se ve špatném technickém stavu v případě, že tento stav nebyl zaviněn vlastníkem památky, zachování kulturně historického charakteru výpovědní hodnoty kulturních památek, zvýšení prezentace památkového fondu. Minimální výše projektu je 200 000 Kč a v případě využití pouze restaurátorských prací činí minimální výše poskytnuté dotace 50 000 Kč. Dotace je určena pouze pro památky Olomouckého kraje. [51]

Program ochrany a péče o přírodu a krajinu

Operační program Životní prostředí 2014–2020 navazuje na Operační program Životní prostředí 2007–2013. Pro žadatele má v následujících letech přichystáno téměř 2,637 miliardy eur. Řídícím orgánem je Ministerstvo životního prostředí (MŽP).

V období 2014–2020 lze získat podporu OPŽP v některé z následujících oblastí:

1. zlepšování kvality vod a snižování rizika povodní,
2. zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech,
3. odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika,
4. ochrana a péče o přírodu a krajinu,
5. energetické úspory.

Specifickým cílem je zlepšit kvalitu prostředí v sídlech, posílit biodiverzitu a ekosystémové funkce znehodnocených ekosystémů. Program podporuje revitalizaci funkčních ploch a prvků sídelní zeleně (parků, sadů) a zlepšení jejich funkčního stavu vysazením keřů a stromů. [53]

8 bodů: Chybějící programy pro děti

Na zámku se konají různé kulturní akce a výstavy, ale z větší části pro dospělé občany. Díky snižujícímu zájmu o kulturu ze strany dětí, by bylo dobré toto změnit, využít všechny příležitosti. Svátky jsou dobrým příkladem. Čarodějnice – různé divadelní představení, akce pro děti. Velikonoční prohlídky s programem, vhodné pro rodiny s dětmi, povídání o zvycích a tradicích a samozřejmě svátek Den dětí.

6 bodů: Slabá reklama

Nedostatečná propagace zámku souvisící s faktorem: Ne příliš známý zámek oproti konkurenci. Místní obyvatelé o zámku samozřejmě vědí, ale širší veřejnost ne. Je to dáno i tím, že tento zámek není plně využíván a znám, nemá takovou historii, není národní kulturní památkou jako ty, o kterých je psáno v kapitole č. 4.1. Zámek by si určitě zasloužil lepší propagaci, aby o něm alespoň věděli ostatní lidé a nejenom místní obyvatelé. Na internetových stránkách chybí fotografie zámeckého areálu, ale věřím, že jakmile bude opraven, bude i více využíván a dostane se do povědomí veřejnosti.

6 bodů: Chybějící lavičky a přístřešek v době nepříznivého počasí

V zámeckém parku se nenachází žádný přístřešek k odpočinku. V období velkých veder nebo naopak náhlého deště, hlavně pro starší občany. Vybudování několika menších přístřešků s lavičkami by lidé jistě ocenili.

3 body: Absence parkovacích míst z důvodu budování silnice před zámkem

V místě se může parkovat přímo před zámkem, ale jelikož se buduje nová silnice těsně před budovou zámku, je parkování znemožněno. Nejbližší parkoviště je cca 20 metrů od zámku s šesti parkovacími místy.

ZÁVĚR

Bakalářská práce Příležitosti a hrozby využívání přírodního a kulturního dědictví v cestovním ruchu se v teoretické části zabývá kulturním dědictvím, přírodním dědictvím, vztahu cestovního ruchu a kultury a financováním památek. Kultura je největším multiplikátorem cestovního ruchu, a tak je kladen velký důraz na obnovu a zachování kulturního a přírodního dědictví České republiky, proto jsou v práci také nastíněné pojmy památkové péče.

Cílem bakalářské práce bylo charakterizovat nejvýznamnější památky Olomouckého kraje i památky nejméně využívané a vybrány prvek přírodního nebo kulturního dědictví analyzovat a následně stanovit opatření k jeho efektivnějšímu využití.

Velkým problémem je financování památek, i když se nabízí velké množství způsobů financování. Mnoho památek je v nevyhovujícím technickém a stavebním stavu. Je velmi důležité, aby majitelé objektů dostatečně využívali zdroje ze státních rozpočtů a programy, které podporují památky EU.

V praktické části úkolem bylo zaměřit se na Olomoucký kraj, popsat jeho památky. Předmětem zkoumání nejvýznamnějších památek se staly sloup Nejsvětější Trojice, klášter Hradisko, zámek Velké Losiny, hrad Bouzov, hrad Šternberk, zámek Jánský Vrch, Arcidiecézní muzeum, jeskyně Na Pomezí a areál Přemyslovského hradu s katedrálou sv. Václava, jakožto jeden z nejvýznamnějších památek tohoto kraje, který sice není charakterizován v bakalářské práci, z důvodu omezení kapacity stránek, ale alespoň byl zařazen do dotazníkového šetření.

V této části bylo provedeno již zmíněné dotazníkové šetření, kterým bylo zjištěno, jak často lidé využívají památky, jaké památky Olomouckého kraje navštívili, jaké je zaujali, jaké naopak ne a jak by charakterizovali Olomoucký kraj.

Lidé se o památky zajímají, a tak památky mají velký potenciál i do budoucna, jelikož v dnešní době čím dál více lidé cestují po České republice, ať už z důvodu bezpečnostních či finančních. Majitelé památek musí ale zároveň dávat pozor, aby se památky nestaly obětmi vlastního úspěchu.

Druhá část byla věnována nejméně využívaným nebo ohroženým památkám tohoto kraje. Ze šestnácti ohrožených kulturních památek byla vybrána památka – zámek Výšovice, kde byla, jak už z názvu bakalářské práce plyne, provedena SWOT analýza. Analyzovány byly silné a slabé stránky, potenciální příležitosti a hrozby zkoumaného objektu. Z výzkumu vyplynulo, že největší slabou stránkou jsou náklady na opravu zámku, a tak byly navrženy různé možnosti využití financování zámku Výšovice, které je vhodné využívat a neustále

je sledovat. Vhodnými dotačními programy pro tuto kulturní památku jsou: Havarijní program, Program obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností, Program obnovy kulturních památek v Olomouckém kraji a Program ochrany a péče o přírodu a krajinu.

V závěru byly zjištěny velké nedostatky zámku, ke kterým patří chybějící programy pro děti, které by se daly zorganizovat ve spolupráci se školou a organizacemi pro mládež, dále také nedostatek reklamy, kde by mělo být využito sdělovacích prostředků: rádia, televize, internetu i tisku. Vybudování chybějících přístřešků a laviček k odpočinku návštěvníků spolu s oživením zeleně parku jistě přispějí k celkové pohodě a přitažlivosti celého areálu.

I když k opravě zámku a jeho areálu budou potřebné ještě nemalé finanční prostředky, je tento zámek v popředí oproti ostatním ohroženým památkám, které jsou uvedeny v bakalářské práci díky alespoň jeho částečnému využití.

Za předpokladů, jež byly uvedeny v návrhové části bakalářské práce, má zámek Výšovice potenciál k většímu využití a ke svému dalšímu rozvoji.

POUŽITÉ ZDROJE

- [1] INDROVÁ, Jarmila. *Cestovní ruch*. 2. vyd. Praha: Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1569-4
- [2] PATOČKA, Jiří a Eva HEŘMANOVÁ. *Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví*, 1. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-347-8
- [3] HESKOVÁ, Marie. *Základní problémy cestovního ruchu*, 1. vyd. Praha: VŠE, 1999. ISBN 80-7079-047-4
- [4] UNESCO. *Convention concerning the protection of the world cultural and natural heritage*. [Online] Paris, 1972 [cit. 2017-01-05] Dostupné z: http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13055&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html
- [5] Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči
- [6] MALÁ, Vlasta a kol. *Základy cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0439-1
- [7] KRULOVÁ, Jitka. *Cestovní ruch*. 1. vyd. Znojmo: SVŠE, 2013. ISBN 978-80-87314-32-6
- [8] KESNER, Ladislav. *Marketing a management muzeí a památek*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. ISBN 978-80-247-1104-1
- [9] BENEŠ, Josef. *Základy muzeologie*. 1. vyd. Opava: Open education & Sciences, 1997. ISBN 80-901974-3-4
- [10] VOŠAHLÍK, Aleš a kol. *Mezinárodní dokumenty o ochraně kulturního dědictví ICOMOS*. 1. vyd. Praha: Český národní komitét ICOMOS, 2007. ISBN 978-80-87104-14-9
- [11] Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody
- [12] VAJČNER, Jiří. *Úvod do památkové péče*. 1. vyd. Praha: Institut pro místní správu, 2009. ISBN 978-80-8676-16-7
- [13] AUSTRALIA ICOMOS. *The Australia ICOMOS Charter for the Conservation of Places of Cultural Significance*. [Online] Australia, 1979 Dostupné z: <http://australia.icomos.org/publications/charters/>
- [14] ANDĚL, Lubomír. Muzea a památková péče. In *Sborník příspěvků z česko-rakouské odborné konference " Muzea a památková péče 2013"*. 1. vyd. Havlíčkův Brod: muzeum Vysočiny, 2013. s. ..., ...s. ISBN 978-80-87302-22-4

- [15] DVOŘÁK, Max. *Katechismus památkové péče*. 2. vyd. Praha: Národní památkový ústav, 2004. ISBN 80-86234-55-X.
- [16] ŠREJBEROVÁ, Jitka a Libor SVÁČEK. *Ústecký kraj na cestě ke světovému dědictví*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Ústecký kraj, 2015. ISBN 978-80-88140-00-9
- [17] DVOŘÁČEK, Petr. *České památky UNESCO*. 1. vyd. Praha: Fragment, 2008. ISBN 978-80-253-0754-0
- [18] TEPLÝ, Libor. *České dědictví*. 1. vyd. Brno: FOTEP, 2008. ISBN 978-80-86871-13-4
- [19] KUČOVÁ, Věra. *Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO*. 1. vyd. Praha: Národní památkový ústav, 2000. ISBN 978-80-87104-54-1
- [20] MUSEUMS. *Asociace muzeí a galerií ČR* [online]. Praha, 2015 [cit. 2017-01-1]. Dostupné z: <http://www.cz-museums.cz/web/amg/titulni>
- [21] NOVÁČIK, Kamil. *Památky 21. Století*. Brno: občanské sdružení Pomněnka a Historicko-Astronomická Společnost v nakladatelství Mravenec, 2010. ISBN 978-80-86994-99-4
- [22] RYGLOVÁ, Kateřina. *Cestovní ruch*. 3. rozšířené vyd. Ostrava: Key Publishing, 2009. ISBN 978-80-7418928-6
- [23] PALÁTKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky*. 2. aktualizované a rozšířené vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3643-3
- [24] MALÁ, Vlasta. *Cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: VŠE, 1999. ISBN 978-80-247-3643-3
- [25] BERANOVÁ, Věra. *Kulturní dědictví*. 1. vyd. VŠCR, 2011. ISBN 978-80-254-9537-7
- [26] HUEKOVÁ, Martina. Projekty a financování v oblasti péče o kulturní dědictví. In *Sborník příspěvků z vědecké konference " Partnerství a sítě v péči o kulturní dědictví 2013 "*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2013. s. 77-79, 2 s. ISBN 978-80-7395-718-6
- [27] PEK, Tomáš. *Stavební památky*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. ISBN 978-80-7357-462-8
- [28] HANZELKOVÁ, Alena, Miloslav KEŘKOVSKÝ, Dana ODEHNALOVÁ a Oldřich VYKYPĚL. *Strategický marketing*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-120-8
- [29] TYLL, Ladislav. *Podniková strategie*. 1. vyd. Praha: H. C. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-507-7
- [30] LHOTSKÝ, Jan. *Strategický management: jak zajistit budoucí úspěch podniku*. Praha: Computer Press, 2010. ISBN: 978-80-254-8182-0

- [31] GARČIC, Jindřich. *Kulturní dědictví regionu Olomouc*. Olomouc: Vlastivědné muzeum, 2009. ISBN 978-80-85037-85-2
- [32] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Krajská správa ČSÚ v Olomouci* [online]. Olomouc, 2017 [cit. 2017-01-1]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xm/charakteristika_kraje
- [33] ŠAFÁŘ, Jiří a kol. *Olomoucko: chráněná území ČR*. 1. vyd. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny, 2003. ISBN 80-86064-46-08
- [34] ZAJÍČEK, Petr. *Jeskyně České republiky*. 1. vyd. Praha: Academia, 2010. ISBN 978-80-200-1840-3
- [35] KUDY Z NUDY. *Kudyznudy* [online]. 2017 [cit. 2017-01-3]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/>
- [36] OLOMOUCKÝ KRAJ. *Virtuální procházka Olomouckým krajem* [online]. 2006-2012 [cit. 2017-01-1]. Dostupné z: <http://www.olomoucky-kraj.com/>
- [37] HEIDER, Jaroslav a Vladimír TKÁČ. *Hrady, zámky a tvrze: putování po známé i neznámé historii*. 1. vyd. Opava: Dědictví národů, 2012. ISBN 978-80-905132-0-4
- [38] JAKUBEC, Ondřej. *Das Erzdiozesische Museum Olomütz*. 1. aus. München, 2012. ISBN 978-3-9807604-7-8
- [39] NÁRODNÍ INFORMAČNÍ A PORADENSKÉ CENTRUM. *Kultura České republiky v číslech*. [online]. [cit. 2017-01-1]. Dostupné z: <http://new.nipos-mk.cz/?cat=126>
- [40] KADLEC, Miloš a Milan SVOBODA. *Odborné školení z vzdělávání pracovníků územní veřejné správy pro oblast cestovního ruchu* [online]. Praha, 2007. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/71687f46-21f8-4e70-8b5c-afb6ab19ad38/GetFile7_1.pdf?ext=.pdf
- [41] HNUTÍ DUHA. *Záchrana Vřesové studánky v Jeseníkách* [online]. Olomouc, 2008 [2017-03-1]. Dostupné z: <http://olomouc.hnutiduha.cz/nase-aktivity/archiv/evropsky-vyznamne-prirode-vresove-studanky-hrozi-zniceni-a-zanik-varuji-vedci-i-nevladni-organizace/>
- [42] NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. *Seznam ohrožených nemovitých památek*. [online]. Praha, 2003-2017 [2017-02-23]. Dostupné z: <http://monumnet.npu.cz/ohr/ohrlist.php?KrOk=Kr&Nem=N&HiZe=&sNazSidOb=&Adresa=&Cdom=&Pamatka=&CiRejst=&PriUbytOd=3.5.1958&PriUbytDo=23.2.2017&TypVI=&Anotace=&Ohroz=&Stav=&VlozenoOd=&VlozenoDo=&KodKr=71>
- [43] TURISTIKA. *Výšovice* [online]. 2007-2017 [2017-02-23]. Dostupné z: <http://www.turistika.cz/2016/mista/vysovice--1/detail>

- [44] LYSÁ HORA. *Výšovice* [online]. 2004 [2017-02-23]. Dostupné z: <http://www.lysahora.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=20757>
- [45] OBEC VÝŠOVICE. *Povinně zveřejňované informace* [online]. 2017 [2017-02-23]. Dostupné z: <http://www.vysovice.cz/index.php?nid=4348&lid=cs&oid=4090592>
- [46] CASTLES. *Hrady, zámky a tvrze Moravy a Slezska* [online]. 2003-2011 [2017-02-23]. dostupné z: <http://www.castles.cz/zamek-vysovice/informace.html>
- [47] JESENÍKY. *Zámek Výšovice* [online]. Olomoucký kraj, 2009-2017 [2017-02-23]. Dostupné z: <http://www.navstivtejeseniky.cz/cil/zamek-vysovice>
- [48] GRASSEOVÁ, Monika; DUBEC, Radek; ŘEHÁK, David. *Analýza podniku v rukou manažera*. 2. vyd. Brno: BizBooks, 2012. ISBN 978-80-265-0032-2.
- [49] BOSSE, Ari. *Das kollektive Genie: Die Innovationsleistung rollengestützter Gruppen*. 1. aus. Tectum Verlag, 2007. ISBN 978-3-8288-9332-0
- [50] MLADÝ PODNIKATEL. *Min max strategie* [online]. 2012 [2017-03-19] dostupné z: <https://mladypodnikatel.cz/stitek/min-max-strategie>
- [51] DOTAČNÍ INFO. *Poskytovatel dotačního servisu* [online]. 2017 [2017-03-19]. Dostupné z: <http://www.dotacni.info>
- [52] MUAS. *Program ministerstva kultury ČR* [online]. 2017 [2017-03-19]. Dostupné z: <http://www.muas.cz/program-ministerstva-kultury-cr-podpora-obnovy-kulturnich-pamatek-prostrednictvim-obci-s-rozsirenou-pusobnosti-pro-rok-2017/d-233611>
- [53] OPZP. *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. 2015 [2017-03-19]. Dostupné z: <http://www.opzp.cz/vyzvy/56-vyzva>

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam Tabulek

Tab. 1: Návštěvnost památek.....	35
Tab. 2: Ohrožené kulturní památky Olomouckého kraje	44
Tab. 3: Silné a slabé stránky	48
Tab. 4: Příležitosti a hrozby	49
Tab. 5: Finanční nedostatky zámku	50

Seznam Grafů

Graf 1: Co je pro Vás nejtypičtější pro Olomoucký kraj?	36
Graf 2: Jaký druh památek jste navštívili?.....	37
Graf 3: Jak často navštěvujete památky?	37
Graf 4: Dáváte přednost návštěvě památek zapsaných do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO?	38
Graf 5: Jakou/jaké z uvedených památek Olomouckého kraje jste navštívili?	38
Graf 6: Jaká/jaké z uvedených památek Vás zaujala/y nejvíce?.....	39
Graf 7: Jaká z uvedených památek Vás zaujala nejméně?	40
Graf 8: Znáte některé nevyužívané nebo ohrožené památky Olomouckého kraje?	40
Graf 9: Uveďte na níže uvedené škále možností spokojenost se současným stavem památek Olomouckého kraje.....	41
Graf 10: Jste obyvatelem Olomouckého kraje?	41
Graf 11: Do jaké věkové kategorie patříte?	42
Graf 12: Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?	42
Graf 13: Vaše pohlaví?	43
Graf 14: Jaké je Vaše profesní zaměření?	43

SEZNAM ZKRATEK

PR	Public Relations
OSN	Organizace spojených národů
WTO	World Trade Organization
NPP	Národní přírodní památka
NPR	Národní přírodní rezervace

PŘÍLOHY

Příloha A: Dotazníkové šetření

Příloha B: Obrázkové přílohy

A. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Otázka č. 1: Co je pro Vás nejtypičtější pro Olomoucký kraj?

Otázka č. 2: Jaký druh památek jste navštívili?

- a) Kulturní b) Přírodní c) Obojí

Otázka č. 3: Jak často navštěvujete památky?

- a) 1-krát ročně b) 5-krát ročně c) 6-krát ročně d) Častěji e) Skoro vůbec

Otázka č. 4: Dáváte přednost návštěvě památek, které jsou zapsány do seznamu kulturního a přírodního dědictví UNESCO?

- a) Ano b) Ne c) Nezáleží mi na tom

Otázka č. 5: Jakou/jaké z těchto památek Olomouckého kraje jste navštívili?

- a) Sloup Nejsvětější Trojice b) Klášter Hradisko c) Areál Přemyslovského hradu
d) Zámek Velké Losiny e) Hrad Šternberk f) Hrad Bouzov g) Zámek Jánský Vrch
h) Arcidiecézní muzeum ch) Jeskyně Na Pomezí

Otázka č. 6: Jaká/jaké z uvedených památek Vás zaujala/y nejvíce?

- a) Sloup Nejsvětější Trojice b) Klášter Hradisko c) Areál Přemyslovského hradu
d) Zámek Velké Losiny e) Hrad Šternberk f) Hrad Bouzov g) Zámek Jánský Vrch
h) Arcidiecézní muzeum ch) Jeskyně Na Pomezí

Otázka č. 7: Jaká z uvedených památek Vás zaujala nejméně?

- a) Sloup Nejsvětější Trojice b) Klášter Hradisko c) Areál Přemyslovského hradu
d) Zámek Velké Losiny e) Hrad Šternberk f) Hrad Bouzov g) Zámek Jánský Vrch
h) Arcidiecézní muzeum ch) Jeskyně Na Pomezí

Otázka č. 8: Znáte některé nevyužívané nebo ohrožené památky Olomouckého kraje?

- a) Ano b) Ne

Otázka č. 9: Ohodnoťte na níže uvedené škále možností spokojenost se současným stavem památek v Olomouckém kraji.

Nejvíce nespokojen 1 2 3 4 5 Nejvíce spokojen

Otázka č. 10: Jste obyvatelem Olomouckého kraje?

- a) Ano b) Ne

Otázka č. 11: Do jaké věkové kategorie patříte?

- a) do 20 let b) 21 – 30 let c) 31 – 40 let d) 41 – 50 let e) 51 – 60 let f) 61 a více

Otázka č. 12: Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) Základní b) Středoškolské bez maturity c) Středoškolské s maturitou
d) Vyšší odborné e) Vysokoškolské

Otázka č. 13: Vaše pohlaví?

- a) Žena b) Muž

Otázka č. 14: Jaké je Vaše profesní zaměření?

- a) Ekonomické b) Sociologické c) Technologické d) Jiné

B. OBRÁZKOVÉ PŘÍLOHY

Foto 1: Sloup Nejsvětější Trojice

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 2: Klášter Hradisko

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 3: Klášter Hradisko – detail

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 4: Klášter Hradisko – pohled na barokní sochu

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 5: Klášter Hradisko – areál (levá strana)

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 6: Klášter Hradisko – areál (pravá strana)

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 7: Zámek Velké Losiny

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 8: Zámek Velké Losiny – zámecký park

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 9: Hrad Šternberk

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 10: Hrad Šternberk – areál

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 11: Hrad Šternberk - detail

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 12: Hrad Šternberk – hradní nádvoří

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 13: Hrad Šternberk – hradní věž

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 14: Hrad Bouzov – silueta

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 15: Hrad Bouzov – Branská věž předhradí

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 16: Hrad Bouzov

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 17: Zámek Janský Vrch

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 18: Zámek Jánký Vrch – pohled z boční strany

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 19: Celkový pohled ze zámku na Javorník

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 20: Přemyslovský hrad

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 21: Přemyslovský hrad – areál

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 22: Arcidiecézní muzeum – kočár biskupa Ferdinanda Julia Troyera

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 23: Arcidiecézní muzeum – pohled na sochy

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 24: Arcidiecézní muzeum – obrazárna

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 25: Arcidiecézní muzeum – kongresová místnost

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 26: Katedrála sv. Václava

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 27: Jeskyně Na Pomezí

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 28: Vřesová studánka – chata a kaple - historie

Zdroj: <http://vresovka.cz/cs/s/vresova-studanka-galerie>

Foto 29: Vřesová studánka - současnost

Zdroj: <http://jaroslavstepan.cz/index.php?showimage=68>

Foto 30: Vřesová studánka – vizualizace lokality

Zdroj: <http://vresovastudanka.cz/projekt-obnovy/vizualizace/>

Foto 31: Boží muka

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 32: Boží muka – pohled č. 2

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 33: Kaple sv. Floriána

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 34: Vila rodiny Stratilových

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 35: Vila rodiny Stratilových – pohled z boční strany

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 36: Mauzoleum

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 37: Mauzoleum – detail

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 38: Měšťanský dům U Zlatého lva

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 39: Měšťanský dům U Zlatého lva – pohled z boční strany

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 40: Zemědělský dvůr

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 41: Zemědělský dvůr – zadní část

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 42: Barokní sýpka

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 43: Barokní sýpka – pohled z boční strany

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 44: Synagoga Bet ha-midraš

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 45: Synagoga Bet ha-midraš – detail

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 46: Bývala bratrská škola

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 47: Zámek Výšovice

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 48: Zámek Výšovice – detail č. 1

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 49: Zámek Výšovice – detail č. 2

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 50: Zámek Výšovice – detail č. 3

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 51: Zámek Výšovice – rekonstrukce silnice

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 52: Zámek Výšovice – rozpadající se střecha

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 53: Zámek Vyšovice – pohled na celý zámek

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 54: Zámek Vyšovice – areál – nekorespondující části

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 55: Zámek Výšovice – budova HANDICAP

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 56: Zámek Výšovice – nové bytové prostory – zadní část

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 57: Zámek Výšovice – nové bytové prostory

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 58: Zámek Výšovice – areál

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 59: Zámek Výšovice – parkoviště

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 60: Piaristická kolej

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 61: Piaristická kolej – detail č. 1

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 62: Piaristická kolej – detail č. 2

Zdroj: Vlastní fotografie

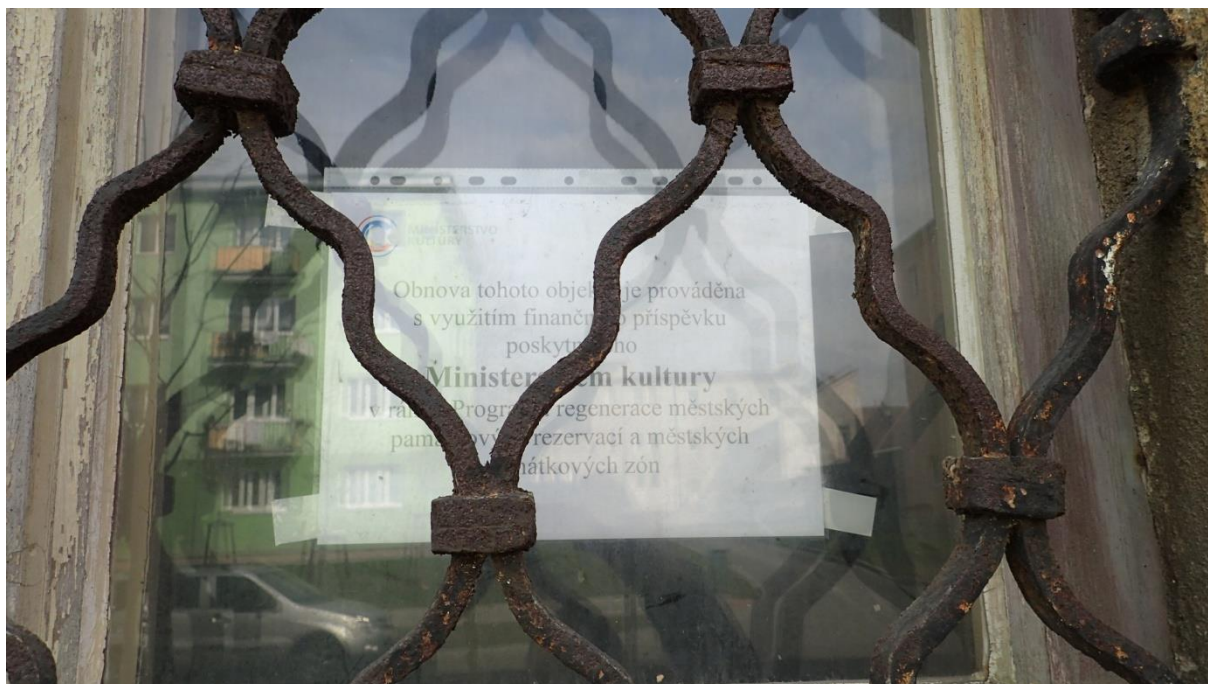

Foto 63: Piaristická kolej – detail č. 3

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 64: Piaristická kolej – detail č. 4

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 65: Piaristická kolej – celkový pohled

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 66: Vodní mlýn

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 67: Vodní mlýn – pohled z boční strany

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 68: Vodní mlýn – zadní část

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 69: Rychta

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 70: Městský dům

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 71: Městský dům – zadní část

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 72: Městský dům – detail

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 73: Mauzoleum rodiny Kleinů

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 74: Mauzoleum rodiny Kleinů – zadní část

Zdroj: Vlastní fotografie

Foto 75: Textilní továrna

Zdroj: Vlastní fotografie

Seznam obrázkových příloh

Foto 1: Sloup Nejsvětější Trojice	65
Foto 2: Klášter Hradisko	66
Foto 3: Klášter Hradisko – detail	66
Foto 4: Klášter Hradisko – pohled na barokní sochu.....	67
Foto 5: Klášter Hradisko – areál (levá strana)	67
Foto 6: Klášter Hradisko – areál (pravá strana).....	68
Foto 7: Zámek Velké Losiny	68
Foto 8: Zámek Velké Losiny – zámecký park	69
Foto 9: Hrad Šternberk	69
Foto 10: Hrad Šternberk – areál.....	70
Foto 11: Hrad Šternberk - detail	70
Foto 12: Hrad Šternberk – hradní nádvoří	71
Foto 13: Hrad Šternberk – hradní věž.....	72
Foto 14: Hrad Bouzov – silueta	73
Foto 15: Hrad Bouzov – Branská věž předhradí.....	73
Foto 16: Hrad Bouzov.....	74
Foto 17: Zámek Jánský Vrch	74
Foto 18: Zámek Jánský Vrch – pohled z boční strany.....	75
Foto 19: Celkový pohled ze zámku na Javorník.....	75
Foto 20: Přemyslovský hrad	76
Foto 21: Přemyslovský hrad – areál	76
Foto 22: Arcidiecézní muzeum – kočár biskupa Ferdinanda Julia Troyera	77
Foto 23: Arcidiecézní muzeum – pohled na sochy.....	77
Foto 24: Arcidiecézní muzeum – obrazárna	78
Foto 25: Arcidiecézní muzeum – kongresová místnost.....	79
Foto 26: Katedrála sv. Václava.....	80
Foto 27: Jeskyně Na Pomezí.....	81
Foto 28: Vřesová studánka – chata a kaple - historie	81
Foto 29: Vřesová studánka - současnost.....	82
Foto 30: Vřesová studánka – vizualizace lokality	82
Foto 31: Boží muka.....	83
Foto 32: Boží muka – pohled č. 2	83
Foto 33: Kaple sv. Floriána.....	84

Foto 34: Vila rodiny Stratilových	85
Foto 35: Vila rodiny Stratilových – pohled z boční strany.....	85
Foto 36: Mauzoleum.....	86
Foto 37: Mauzoleum – detail	86
Foto 38: Měšťanský dům U Zlatého lva	87
Foto 39: Měšťanský dům U Zlatého lva – pohled z boční strany.....	87
Foto 40: Zemědělský dvůr	88
Foto 41: Zemědělský dvůr – zadní část	88
Foto 42: Barokní sýpka.....	89
Foto 43: Barokní sýpka – pohled z boční strany	89
Foto 44: Synagoga Bet ha-midraš.....	90
Foto 45: Synagoga Bet ha-midraš – detail.....	90
Foto 46: Bývala bratrská škola	91
Foto 47: Zámek Výšovice.....	91
Foto 48: Zámek Výšovice – detail č. 1	92
Foto 49: Zámek Výšovice – detail č. 2	93
Foto 50: Zámek Výšovice – detail č. 3	94
Foto 51: Zámek Výšovice – rekonstrukce silnice.....	94
Foto 52: Zámek Výšovice – rozpadající se střecha	95
Foto 53: Zámek Výšovice – pohled na celý zámek	96
Foto 54: Zámek Výšovice – areál – nekorespondující části	96
Foto 55: Zámek Výšovice – budova HANDICAP	97
Foto 56: Zámek Výšovice – nové bytové prostory – zadní část.....	97
Foto 57: Zámek Výšovice – nové bytové prostory.....	98
Foto 58: Zámek Výšovice – areál	98
Foto 59: Zámek Výšovice – parkoviště	99
Foto 60: Piaristická kolej	99
Foto 61: Piaristická kolej – detail č. 1	100
Foto 62: Piaristická kolej – detail č. 2	100
Foto 63: Piaristická kolej – detail č. 3	101
Foto 64: Piaristická kolej – detail č. 4	101
Foto 65: Piaristická kolej – celkový pohled.....	102
Foto 66: Vodní mlýn.....	102
Foto 67: Vodní mlýn – pohled z boční strany	103

Foto 68: Vodní mlýn – zadní část	103
Foto 69: Rychta.....	104
Foto 70: Městský dům	104
Foto 71: Městský dům – zadní část	105
Foto 72: Městský dům – detail	105
Foto 73: Mauzoleum rodiny Kleinů.....	106
Foto 74: Mauzoleum rodiny Kleinů – zadní část.....	106
Foto 75: Textilní továrna	107